

המכון הישראלי לדמוקרטיה
פורום קהלת למדיניות
היבטים בפעילותה של נציבות הביקורת
על מערך התביעה ומייצגי המדינה בערכאות
המכון הישראלי לדמוקרטיה ופורום קהלת למדיניות

השולחן העגול, דיון בנושא:

היבטים בפעילותה של נציבות הביקורת
על מערך התביעה ומייצגי המדינה בערכאות

יום שלישי, ל' בתשרי תשע"ו, 13.10.15

משתתפים:

מנחה: ד"ר עו"ד דודי תדמור

ח"כ קארין אלהרר

ח"כ ציפי לבני

ד"ר אביעד בקשי

ד"ר לימור זר-גוטמן

פרופ' אסא כשר

עו"ד משה לדור

ד"ר גיא לוריא

עו"ד יהושע (שוקי) למברגר

עו"ד לימור פלד

מר יוחנן פלסנר

עו"ד מורן נגיד

ד"ר יצחק קליין

פרופ' מרדכי קרמניצר

מר מאיר שטרית

גב' רות שמיר

גב' נעמי בנימיני

פרוטוקול

ד"ר עו"ד דודי תדמור: חברות וחברים, שלום לכם. אנחנו מתחילים מעט באיחור, בגלל תקלות בשידור.

הביקורת על מערך התביעה, הביקורת על הפרקליטות, נושא הדיון שלנו היום, כמו שמקובל בפורום הזה, יש משתתפים רבים. בגלל שיש משתתפים רבים, אנחנו צריכים לקבוע כללי דיון וגם לנסות לעמוד בהם, כי אחרת הראשון יפתח בנאום ועד שנגיע לאחרון, עוד כמה שערות יישרו מראש כולם.

אנחנו נעשה כך, ברשותכם. נשאל קודם כל שאלה עקרונית, שיכול להיות שבעיני חלק מהנוכחים היא מובנת מאליה, בעיני אחרים היא כבר נענתה, אבל אני חושב שיש לה חשיבות. אם תרצו, לא נדבר עליה הרבה, מה ייטב. וזו השאלה: האם יש צורך בביקורת נפרדת על הפרקליטות? נכון, יש לנו כבר גוף מבקר, אבל השאלה של איך הגוף הזה בנוי, מה היקפו ומה טיבו, נגזרת מהשאלה, קודם כל מהשאלה העקרונית – למה צריך? מכל הגופים במדינת ישראל, שמבוקרים על-ידי כל גופי הביקורת הקיימים במדינת ישראל, למה צריך ביקורת ספציפית, נוספת, דווקא לפרקליטות.

אני אציג את השאלה, אני אציע לדבר עליה קצרות, ולהמשיך לשאלה הבאה, שהיא יותר ישימה היום, איך הביקורת הזאת צריכה להיות בנויה, גם מבחינת היקף, גם מבחינת מבנה, בקרות, כפיפויות, אמצעי אבטחה, נקרא לזה כך.

הדברים נגזרים גם מהשאלות הכלליות, מהדיון הכללי וגם מטיבה של הביקורת.

מי שירצה לדבר, אביגיל תרשום אותו ופשוט נלך לפי הרשימה. אנחנו מוגבלים לארבע דקות לדובר בסיבוב הראשון, לארבע דקות לדובר בסיבוב השני. אם יהיה לנו יותר זמן, מה טוב, אבל יש המון אנשים.

מניסיון, מה שאי-אפשר לומר בארבע דקות, אי-אפשר לומר באופן ענייני גם בשמונה דקות. אז בואו נשתדל לעמוד. השעון יצפצף. כשהוא יצפצף, בבקשה תכבדו אותנו, כי אחרת לא כולם יספיקו לדבר.

יוחנן, אתה רוצה לפתוח בדברי פתיחה, ואחר-כך נעבור לנושא עצמו?

יוחנן פלסנר: ברוכים הבאים למכון, לכולם. אני שמח שהגעתם לכאן. אני חושב שאי-אפשר שלא להגיד איזה שהיא מילה על המצב שמתחולל בחוץ ושיאים של האלימות או שנאה, הסתה. בהיבט שלנו יש לזה המון השלכות שעוד יידונו ובוודאי זה לא המקום מבחינת מדיניות וביטחונות ומעמד ירושלים וכמובן יחסי יהודים – ערבים, וישראלים – פלסטינים. אני חושב שחשוב אבל למנהיגות אחראית עכשיו לדעת להשמיע את הקול שיש יום שאחרי. אנחנו רואים את ה, יש כל-כך הרבה אינדיקאטורים להידרדרות כל-כך חמורה ביחסי יהודים – ערבים, שהיא חסרת תקדים אפילו אני חושב ליותר, להכי מנוסים מבינינו, שחשוב לראות איך כן חושבים על היום שאחרי ומה עושים, איזה פעולות אפשר וצריך לנקוט כבר עכשיו, כדי להיערך לזה.

לעניין עצמו, אני שמח שזו הבמה לדון בדו"ח הזה ובנושא של הביקורת על הפרקליטות. אני שמח על שיתוף הפעולה עם פורום קהלת, שמבחינתנו, היא סנונית ראשונה ויש עוד הרבה מאוד דברים שאפשר לעשות ואנחנו נעשה ביחד.

המכון, היסטורית, עסק הרבה בנושא הזה, עוד לפני שהוקם הגוף הזה, אני חושב שחלק, אני לא יודע, אני מניח שאנחנו לא היחידים, אבל מאוד דחפנו למהלך הזה, היסטורית, מבחינה מחקרית ורעיונית ועכשיו כשהוא קם, בוודאי שצריך לדעת להפיק לקחים לגבי איך, מה האופן הנכון שבו צריך לנהל את זה.

אני רק אסיים את דברי הפתיחה, יש מימד אחד שהוא הולך להיות על סדר היום המשפטי, שזה כל סוגיית היועץ המשפטי, לא רק בהיבט של מינוי היועץ המשפטי, אלא זה גם מציף כמה שאלות עקרוניות שעלו

בעבר, כן או לא הפרדת סמכויות הייעוץ. בהקשר שלנו, לא כדי להחליש את הייעוץ, אלא כדי, דווקא כדי לחזק אבל כדי להגדיר, אנחנו עכשיו בדיוק עומדים לפרסם נייר מדיניות בנושא של מדדים להערכת הייעוץ, כי כאן, בהיבט הזה, עלתה סוגיה אחת בדו"ח גולדברג, שהוא התייחס לכך שהביקורת צריכה לחול גם על היועץ המשפטי. אני חושב שיהיה מעניין שגם הנושא הזה יעלה על סדר היום. אני לא מתיימר להיות מומחה בנושא הזה כמו אנשים ש, כמו רבים שיושבים כאן, אבל אינסטינקטיבית זה נראה לי כיוון נכון. תודה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: רקע קצר, למי שמאזין לדיון הזה ולא יושב כאן, ולא מכיר את כל פרטי הדברים על בורים.

הדיון הזה נערך בנקודת זמן קשה מאוד מבחינת התנאים הסביבתיים, אבל רלוונטית מבחינת הנושא עצמו. בחודש ספטמבר של שנת 2013, חתמו שרת המשפטים דאז, ציפי לבני, והיועץ המשפטי לממשלה על מסמך עקרונות שמקים יחידת ביקורת ייעודית במשרד המשפטים, אשר, היה כתוב – תפעל לבדיקה מערכתית, יזומה ושיטתית, של התנהלות המערך הכולל של התביעה ומייצגי המדינה בערכאות, הפועלים כב"כ היועץ המשפטי לממשלה. מינויה של נציבה העומדת בראש היחידה, זו השופטת הילה גרסטל, אושר בדצמבר 2013 והגוף החל את פעילותו באפריל של 2014.

בנוסף לביקורת המערכתית, הוסמכה הנציבה לברר תלונות על גופים מבוקרים, אם היא חושבת שיש מקום לבירור כזה, או שהיועץ המשפטי לממשלה או שר המשפטים או שרת המשפטים ביקשה זאת, או על פי תלונה מהציבור, כאשר התלונה מהציבור הוגבלה. התלונה מהציבור הוגבלה להיות רק לאחר סיומו של הליך רלוונטי, למעט חריגים, לא בקשר להפעלת שיקול הדעת ולא לגבי היועץ המשפטי לממשלה.

הנציבות פרסמה דו"ח מערכתי במרץ 2015, על אופן הטיפול בתיקים שהוחלט על סגירתם, ובאוקטובר 2015 ממש לאחרונה, על פרקליטות

מיסוי וכלכלה. והנציבה החלה בבחינת נושאים נוספים, עדויות שקר וראיונות עדים, יידוע ושימוע בהליכים פליליים, סוגיות נפגעי עבירה, עמידת גופים מבוקרים במועדים בהליכים אזרחיים, בסך-הכל שמונה נושאי ביקורת מתוכננים לשנה הזו, ועוד שישה לשנה הבאה.

במישור התביעות הפרטניות, עד תום חודש יולי, הוגשו לנציבה 305 תלונות. 119 תלונות על פרקליט מסוים, 186 תלונות על יחידה מסוימת. הברור ב- 215 הסתיים. נתבקשו 29 תגובות מפרקליט, תלונה אישית אחת נמצאה מוצדקת בשמונה תלונות מערכתיות וכן הוגשו תלונות לגופים נוספים, לנציבות תלונות הציבור, אגף תלונות משרד המשפטים, אגף המשמעת בנציבות שירות המדינה. בסך-הכל, מעט מאוד תלונות נמצאו מוצדקות.

גוף הביקורת החדש, אני אזכיר, הוקם בעקבות עבודה, צוות של שמונה משפטנים בכירים ממשרד המשפטים, אורית קורן עמדה בראשו. הוא בחן את הנושא, המליץ המלצות. לעבודת הצוות קדמו שתי הצעות חוק פרטיות שהוגשו בשנת 2011, דיונים בין היתר בוועדת ביקורת המדינה, דיון ציבורי, ניירות עמדה גם של המכון, גם פורום קהלת, התבטאויות ציבוריות ודיון ער בהחלט.

את הקמת הגוף החדש הזה ליוותה ומלווה שביעות רצון מאוד קטנה מצד ארגון פרקליטי המדינה, שמלין בין היתר על הקמת הגוף שלא בתיאום עמו ועל כך שהביקורת איננה רק מערכתית אלא גם אישית, עד כדי היעדר שיתוף פעולה עם עבודת הנציבה.

בחדש יוני 2015, התבקש השופט אליעזר גולדברג לבחון בתום שנה מהקמת הגוף הזה את פעילותו, בהתאם לאותו מתווה שהוחלט עליו. הדו"ח של השופט גולדברג הושם לפני מספר ימים. בעניין גוף הביקורת, מומלץ בדו"ח להקים יחידה נפרדת ועצמאית לביקורת הפרקליטות, בראשות מבקר פנים נפרד שעליו יחול חוק הביקורת הפנימית. היחידה הזאת תפעל בנוסף למערך הביקורת הרגיל במשרד המשפטים, קצת

בדומה למתכונת של מבקר על צה"ל, מצד מבקר מערכת הביטחון, כאשר הממונה על המבקר ומאשר את העבודה שלו, יהיה היועץ המשפטי לממשלה. צריך לתקן את החוק. ובעניין בירור תלונות, הנציב המליץ לא להקים מנגנון משמעותי נוסף, לקבוע שנציבות התלונות לא תהיה חלק מדיני המשמעת, אלא גוף שייעודו לקבוע בירור מקרים פרטניים, נורמות התנהגות ראויות ושיפור תפקוד ודרכי עבודה. בירור תלונה יכול להוביל לאמצעי משמעותי, אבל כתוצאה לגבי תכלית הבירור, הדו"ח המליץ שהמנגנון יהיה ייעודי, עצמאי ומקצועי, ללא תלונות אנונימיות, כאשר תגובת נילון תתקבל רק אחרי בדיקה, לפתוח בבדיקה והבדיקה תיפתח רק אחרי שהדיון המשפטי יסתיים, אלא במקרים חריגים, לא לבדוק נושאים שהם לפני ערעור, לא שאלות משפטיות או ראייתיות. כן הומלץ שהבדיקה הזו תחול על כל מערך התביעה, לרבות העומד בראשה, היועץ המשפטי לממשלה.

זה בגדול הרקע.

אני פותח לדיון את השאלה העקרונית של ביקורת על מערך הפרקליטות. עד כמה הביקורת הנפרדת הזאת מוצדקת. האם היא נחוצה יותר מאשר ביקורת על גופים אחרים, שבהם יש חיכוך רב בין אזרח לבין בעל סמכות, שיש לו עצמאות, שיש לו שיקול דעת. האם הביקורת הזאת היא פועל יוצא של עוצמת הפגיעה באזרח, שהיא חריגה, או שהיא פועל יוצא של מערכת פוליטית שמאוימת על-ידי תביעה ומעדיפה להחליש אותה. האם זה פועל יוצא של אג'נדות שהן יותר רחבות מאשר ביקורת על תקינות פעולת הפרקליטות וגם כן, האם זה משנה. האם העובדה שצריך לבקר גופים אחרים אומרת שלא צריך לבקר את הגוף הזה?

השאלה עקרונית. אני מבקש לא להיכנס, כי אחרת, נישאר משועממים בחצי השני, לשאלה מה בדיוק, איך צריכה הביקורת הזאת להיראות ומה בדיוק צריך להיות היקפה ואיך היא צריכה להיות בנויה, זאת שאלה מאוד מרכזית, אבל אני מציע להפריד את הדיון.

אז שמא נתחיל, אני עם השעון ולפניי הרשימה.

מאיר שטרית: שלום, אני שמח שאתם מקיימים את הדיון הזה. ... השאלה שלך, אם

בכלל ... להתחיל עם זה, לא היה צריך להקים את הגוף הזה, זה גוף מיותר, שנועד בעצם לפגוע בתביעה, להחליש את אכיפת החוק במדינת ישראל, גוף שאין לי שום ספק שכל פרקליט מתחיל היום מרגיש אותו ... תלונה נגד כל פרקליט. כל סגור מתחיל להרגיש ... פרקליט שייזהר, שיעמדו בסיבוב, ידע שמחכים לו בפניה, זה מחליש מאוד את היכולת של התביעה ומבטל את העצמאות שלה. לכן, אילו הייתי שם ... לא הייתי נותן בחיים להקים דבר הזה. ואני אומר את זאת כמי שהקים את נציבות קבילות השופטים, אני רואה בזה הבדל עצום וגדול בין שני הדברים.

שופטים, שופט אין עליו מורא, אלא מורא הדין. הוא לא כפוף לאף אחד. הוא עצמאי, הוא ... באופן מוחלט, אף אחד לא יכול לבקר אותו. לכן גם נציבות קבילות השופטים שהקמתי אותה, הקבילות יכולות להיעשות רק על התנהגותו של השופט, לא על עצם השפיטה עצמה. ועל השופטים גם אין שום בדיקה. רשות ביקורת אחרת, פרט לנשיא בית-המשפט, שכמובן אפשר לערער על ההחלטה שלו, ללכת לדרגה גבוהה יותר.

במקרה של הפרקליטות יש שורה ארוכה של, בדרך, של ביקורות. קודם כל, כל פרקליט עובד בצוות מסוים, יש לו ראש צוות שמבקר את העבודה שלו. יש לו ראש מחלקה, יש פרקליט מחוז, יש פרקליט מדינה, יועץ משפטי לממשלה, אני מניח שכל הדרגים הללו, כשמוגש תיק ובעיקר אם מדובר בתיקים של עבריינים כבדים, או בתיקי פשע גדולים וכן הלאה, אלה, אני יודע, עובר את כל הדרגות האלה, עד שהוא מגיע לבסוף לכתב אישום.

אז חזקה שבתיקים האלה אם אנחנו אומרים, אלא אם אנחנו אומרים, מי ישמור על השומר? אולי כל השומרים גם הם כולם לא בסדר, ולכן אי אפשר לסמוך עליהם, צריך לחפש מישהו חיצוני שידאג להם. אני לא תופש את זה, אני לא מקבל את התפישה הזאת. אני חושב שהפרקליטות

עושה עבודה יוצאת מן הכלל, בתנאים מאוד קשים. עם עומס עצום, עם חוסר יכולת להתמודדות אמיתית, עם עורכי-דין העצמאיים, אני זוכר כאב לי הלב, כשר המשפטים לראות את הפרקליטים מתנהלים בבית-המשפט עם ארגזים, ארונות של חומר, כאשר הפרקליט ממול בא עם איזה לפטופ, יושבים ויש את העוזרות, שמזיזים לו את הדף, שחלילה לא יתאמץ. כוח ההתמודדות מול העבריינות היא, ידה של העבריינות על העליונה. אני אומר את זה בצער, מכיוון שאכיפת החוק במדינת ישראל, נודה על האמת, אמרתי את זה כשר משפטים אני אומר את זה היום, רחוקה מאוד מלהשביע רצון. יש בארץ, בעיני, אכיפת החוק, היא מצחיקה. המון דברים לא תקינים בחוק, אין אכיפת חוק אמיתית בארץ, בהרבה מאוד תחומים. זה לא הזמן, אני יכולתי לפרט ולהסביר ולתת דוגמאות נכבדות. מספיק אם אזכיר את חוקי התכנון והבנייה, תחומים, תראו מה קרה בנגב, איך בנו 60, עשרות אלפי דירות על קרקע לא שלהם, בלי רישיון, בלי בנייה וזה חי וקיים וקיבלו חשמל ומים ואפילו אחר כך בתי ספר וגני ילדים והכל. במדינה מתוקנת, זה לא קיים.

במגזרים רבים, בכלל החוק לא נכנס לשם, לא מגיע לשם. לכן גם אכיפת החוק בארץ רחוקה מאוד מלהשביע רצון. ומי שמשלם את הדין, זה האזרח הקטן. לכן חשבתי באמת שהדבר הזה היתה פעולה לא נכונה, זה פופוליזם בעיני, לזרועות שנכנעו לעדר, שכל אלה שהיה להם נגד הפרקליטות, ונגררו להקים את הגוף המדובר הזה. אני שמח שהשופט גולדברג, הופעתי בפניו, אמרתי את דעתי בצורה מאוד ברורה. אני אמרתי שלדעתי, במצב, באמת לשמחתי, הוא קיבל החלטות מאוד ברורות שהגוף הזה בעצם לא צריך שיתקיים יותר. אני חושב לאור החלטותיו של השופט גולדברג, הנציבה צריכה לסגור את העסק ולחכות עד שיקימו באמת לפי חוק, גוף ביקורת מסודר. בתנאים שהיא עובדת לדעתי היא לא רלוונטית. היא לא צריכה לדון יותר בשום מקרה, בשום case, כי זה מה שהשופט בעצם אמר, הוא אמר שאין דבר כזה, אין לגוף כזה, שקם על בסיס של

עקרונות, לא לפי חוק, לא לפי שום דבר, אין אח ורע בעולם. לכן, גם לדעתי, מחובתה של הנציבה הזאת להפסיק את העבודה שלה לאלתר, ולתת לפרקליטים ללכת לעבוד.

דוברת: פרופ' אסא כשר.

פרופ' אסא כשר: אני רוצה להסתכל על השאלה הזאת ברמה העקרונית. אני רוצה לנתק אותה מן האווירה הפוליטית והארגונית ששררה בכנסת ובתקשורת וברחוב, ובימים שבהם עלו הרעיונות האלה, הצעות חוק והחלטות השרה בעצם. אני רוצה להסתכל על השאלה איך מדינה מתוקנת צריכה להתנהל בתחום ביקורת, ואני לא רוצה להיקלע למנהג שיש לנו להוסיף טלאי על טלאי. אנחנו מוסיפים טלאים.

אני רוצה לשאול את השאלה, איך זה צריך, איך היו צריכים לעשות את זה, אילו היו בונים את המדינה מההתחלה בצורה מתוקנת בכל מוסדותיה.

צריך להתחיל בהבנה שמוסד הביקורת, אני חושב שכשמדברים איתנו על ביקורת, הדוגמה הראשונה העולה על דעתנו ובצדק, זה מבקר המדינה. אבל זה אינו המוסד המרכזי של ביקורת. המוסד המרכזי של ביקורת הוא דווקא מוסד ביקורת אקלים, ביקורת בתוך כלי שנמצא בידי הנהלה שעוזר לה, עוזר לה למצוא מקומות שבהם אפשר לשפר את ההתנהלות של הארגון. ביקורת הפנים היא הביקורת האידיאלית, הראויה.

מסיבות שנובעות להיסטוריה של מדינת ישראל, מבקר המדינה נעשה גוף חיצוני לארגונים האלה והביקורת היא חיצונית. אבל הביקורת האידיאלית היא ביקורת פנים.

ביקורת פנים מעלה את השאלה מה זה פנים, מה, מה התחום שלגביו חלה הביקורת.

בצדק הזכרת את מבקר צה"ל. הייתי מעורב בעיצוב קוד האתיקה של יחידת מבקר צה"ל. יש מבקר צה"ל ויש מבקר מערכת הביטחון וזה בסדר גמור שיש שני גופי ביקורת כאלה והם, הם שניהם פועלים כזרועות של

הנהלות שונות. מפני יש רמטכ"ל ויש שר הביטחון והם עוסקים בדברים שונים, למרות שהרמטכ"ל כפוף לשר הביטחון. כיוצא בזה, אני רוצה לומר באופן כללי, שכל גוף גדול, יחסית, שיש לו ייחוד מקצועי וייעודי, זה טוב שיהיה לו מבקר הפנים שלו. זה היה טוב מאוד אם היה מבקר הפנים של מערכת בתי-החולים הממשלתיים. זה היה טוב מאוד, אם היה מבקר הפנים של מערכות בתי-הספר התיכוניים. מפני שמערכות גדולות הן מערכות ייעודיות ומבקר פנים יכול להתמחות בהן, יכול לעסוק בהן מבפנים, כזרוע של ההנהלה. אז זאת זרוע די עצמאית, צריך להגיד. מפקד צה"ל לא צריך אישור מהרמטכ"ל על כל צעד שהוא עושה, אם כי תוכנית העבודה שלו היא כן צריכה להיות על יסוד, על יסוד גם דעות הרמטכ"ל בעניין. וגם בכל, בכל מקום אחר. לכן אני חושב שהפרקליטות היא גוף גדול, היא גוף ייעודי וזה יהיה טוב מאוד שיהיה מבקר הפנים של הפרקליטות. מבקר פנים, פירושו כפוף לחוק, לחוק הרלוונטי בקשר לביקורת פנים. בצד העניין, יש גם הסיפור של נציבות תלונות הציבור בכל משרד, ועליה אולי ארצה לדבר אחר-כך, בשלב הבא. תודה רבה.

דוברת: ד"ר יצחק קליין.

ד"ר יצחק קליין: כן. תודה.

גם אם הייתי מקבל את הביקורת של מר שטרית על נציבות הביקורת, ואיני מקבל אותה, מקסימום היא יכולה להיות רלוונטית לביקורת הפרטנית.

השאלה היא אם הפרקליטות כארגון, שהיועץ המשפטי עומד בראשו, אם הגוף הזה נתון לביקורת המתאימה, הנצרכת, האפקטיבית, והתשובה היא שלילית. הרי יש סדרה של דו"חות של מבקר המדינה שמצביעים על ליקויים קשים בניהול הפרקליטות, מדיניות הפרקליטות. עדנה ארבל, בזמנה, ניסתה לעשות שינויים בארגון הזה, בכיוון הנכון ושום דבר לא קרה.

מותר לנו ללמוד דברים במדינות אחרות, במיוחד כאלה שעסקו בנושא של ביקורת על פרקליטות, הם הולכים על מודל, כמודל כמו שהבריטים עושים. ובבריטניה יש מדיניות ביקורת מאוד, מאוד טובה. כל גוף ציבורי, כל גוף שבא, ממשלתי, שבא במגע עם הציבור, ניתן לביקורת והביקורת הזאת היא על-ידי מבקר עצמאי בלתי תלוי, והביקורת הזאת היא רציפה, ייעודית ובלתי מסוימת והיא חלה על כל הארגונים שבאים במגע עם הציבור בבריטניה. אני חושב שהיה כדאי לישראל לאמץ את המדיניות הבריטית הזאת וזו סנונית ראשונה. ונציבות הביקורת על הפרקליטות היא הסנונית הראשונה.

דוברת: עו"ד משה לדור.

עו"ד משה לדור: היה לי איזה רעיון להגיד שאני מוותר כרגע על זכות הדיבור, כדי להרוויח זמן בהמשך הדרך, אבל לפי דעתי, הכללים האלה לא עובדים. המערכת כאן לא עובדת בצורה הזאת. אז אני בכל-זאת אומר כמה דברים. העניין הוא בעיני,

דוברת: ... לחבריד, או למסחר את זה באופן אחר לדיון הבא במכון. הזכות הזאת היא פרסונאלית ורק למועד אחד.

עו"ד משה לדור: בכל אופן, אז אני כן אומר משהו על עניין שבעיני חשיבותו נכון לכרגע, ככל שאנחנו פחות או יותר מקווים, אולי אפילו מזדהים, עם מסקנותיו של השופט גולדברג, הוא פחות חשוב, בעל משקל מופחת בהשוואה לנושא האחר, רב הסיכונים, של ביקורת פרטנית על הפרקליטים ובעיקר המתכונת.

כי דבר אחד ברור – אין אדם, כולל בפרקליטות, לאורך השנים, שהתנגד לביקורת. ביקורת ראויה, על כל המערכת הציבורית, לרבות הפרקליטות ואף פעם אף אחד לא חלק על זה. זה גם נכון שיש שורה של גופים שמבקרים את הפרקליטות במהלך השנים, יכולים לעתים לעשות עבודה טיפה יותר טובה ולפעמים עבודה פחות טובה, הוזכר כאן שפורסמו דו"חות של מבקר המדינה, שאולי מתחו ביקורת קשה. ... תמיד תלווה

את הביקורת כאשר יש איזה שהן הערות, כי אי אפשר לומר שהיתה ביקורת שהיא לא היתה ביקורת חמורה ובכל עיתון יהיה כתוב שהביקורת היתה חמורה. אני אומר לכם שהביקורת לא היתה עד כדי כך חמורה וזה עניין יחסי. אבל מה שבטוח ואני מבקש להתייחס אל זה, הוא שנעשו בשנים האחרונות, בראש ובראשונה בתחומים שהמבקר פסק לגביהם, שהוא פרסם דו"חות ביקורת. שינויים דרמטיים, כמו למשל, משך הזמן שמטפלים בתיקים.

לא בטוח שאתה יודע מה קרה במהלך השנים האחרונות. קיצרו את תקופת הטיפול בפרקליט, בתיקים, באופן שהייתי אומר שפחות או יותר, לא יודע איך לכנות את זה באחוזים, אבל איזה 300%. זאת אומרת, מאורך ממוצע של תקופה כזאת, הגענו למשהו שהוא שליש ופחות, בכל המחוזות. עם מבצעים מיוחדים, אבל נדמה לי שהציבור לא יודע את זה ולכן אולי נשמעה פה ההערכה שהיא לא מבוססת על איזה שהיא ידיעה, שכאלו דו"חות הביקורת, כפי שהם מקובלים היום, במתכונת שהם מקובלים היום, או עד היום, לא הועילו.

הם הועילו והיראה מענייני ביקורת וההתגייסות כדי לפעול כדי לפעול בדרך ראויה, ובדרך מועילה ויעילה, היתה קיימת והיא הועילה ברוב התחומים וכל מי שמבקר את זה, נדמה לי שצריך קודם כל להצטייד בנתונים ולדעת על מה מדובר.

אז ביקורת אין ספק שהיא ראויה והיא חשובה ואיש לא כופר על כך. אבל נדמה לי שהצגת השאלה, כללה את השאלה הייחודית לגבי הפרקליטות, האם צריך גוף ביקורת ייחודי, על הפרקליטות. זאת אומרת, כולנו מסכימים שצריך ביקורת. אני מוכן לחיות עם התשובה שכן, אבל השאלה מה יהיו תחומי הביקורת, על מה, במה יעסוק המבקר וכאן, בואו ניזכר, או נעריך.

אם אנחנו נפנה לכל מי שפרסם את דעתו במהלך השלוש, ארבע, וחמש השנים האחרונות, בקריאה בין היתר להקים גוף לביקורת וכמעט כל

מאמר, כאשר נמתחה איזה שהיא ביקורת או כאשר עסקו באיזה דמות מאוד מאוד חזקה ומקושרת ועשירה ושביקרו את הפרקליט שהופיע או הפרקליטות שהופיעה, כמעט כל מאמר כזה הסתיים בעד שלא יוקם גוף ביקורת, אז כך וכך, יהיה אסון, לא יהיה טוב.

על מה תהיה הביקורת? זאת שאלה מאוד מאוד משמעותית. כי אם היא לא תהיה, למשל, על שיקול הדעת של הפרקליט, כמעט אין נושא שהפרקליטות היא ייחודית פה. כי כמעט כל נושא הוא, הוא עניין של שיקול דעת.

אני אמחיש את זה למשל בדוגמה הבאה – פרקליט לא מוסר חומר חקירה לצד שכנגד. בחלק גדול מהמקרים, זו שאלה מקצועית אם מסמך מסוים צריך למסור או לא צריך למסור. אז אם זאת שאלה מקצועית, מתי אנחנו נדע אם זאת היתה הכרעה מקצועית שלו, שהיא לא ניתנת לביקורת, או שמדובר בעצם במשהו מערכתי, כללי, שאותו צריך לבקר.

עכשיו, גוף הביקורת, גוף הביקורת, כפי שהציע אותו השופט גולדברג, בעיני נותן מענה יוצא מן הכלל, לא פחות טוב מזה שאנחנו הצענו במסגרת ועדת השמונה של אגף ייעודי במוסד מבקר המדינה.

הביקורת הזאת יכולה באמת, כאשר היא מונחית על-ידי היועץ המשפטי לממשלה, כאשר היא איננה מתנגשת עם סמכויות הניהול של המערכת והיא איננה מכתיבה באורח חיצוני, כיצד בעצם המערכת תפעל, הגוף הזה יכול להיות מצוין, לעשות עבודה מועילה, טובה, לכולנו.

דוברת: ד"ר לימור זר-גוטמן.

ד"ר לימור זר-גוטמן: אני רוצה להתחיל בעניין של הנסיבות של ההקמה של הגוף, מה שמאיר שטרית אמר.

קודם כל, אני מסכימה עם אסא כשר. זה לא רלוונטי לצורך הדיון שלנו כרגע. ודבר שני, אני רוצה רגע שניזכר שמי שחתם על מסמך העקרונות זה ציפי לבני והיועץ המשפטי לממשלה. ומי שחתם על הדו"ח, שבעצם מאשר את העובדה שצריכה להיות ביקורת ייעודית במתכונת מסוימת ומאשר

את העובדה שחייבת להיות ביקורת של תלונות פרטניות, הוא כב' השופט גולדברג. זאת אומרת, זה אנשים שבוודאי אי-אפשר לחשוד בהם שהמטרה שלהם היתה לחסל את הפרקליטות, לכן אני לא משתכנעת מהטיעון הזה.

עכשיו, למה חשוב מאוד שיהיה מנגנון ביקורת, לעמדתי, בדיוק כפי שהוא קיים היום בצורה שבה הביקורת על ה, המערכתית, מתבצעת בעצם באותו גוף שמטפל גם בביקורת הפרטנית. הצורך הייעודי, וזה גם העמדה שאני באתי בפני השופט מול גולדברג, כשהופעתי בפניו, הוא מעוצמת הכוח שמוחזק בידי מייצגי המדינה והחשיבות שלהם בעצם להגנה על זכויות אדם.

זאת אומרת, כל מי שחשוב לו העניין של זכויות אדם, חייב להגיד שמי שבעצם עוסק בנושא הזה, חייב להיות תחת ביקורת ייעודית והעובדה היא שההוכחה לחיוניות של הביקורת הזאת, זה העובדה, יש לנו כאן בעצם כאן מצב מיוחד. אנחנו דנים בגוף, בחשיבות שלו, בדרך כלל לפני שהוא קם. אבל פה דווקא התמזל מזלנו לדון בחשיבות של הביקורת שכבר הגוף קם והוא פועל. ובואו נסתכל על שני הדו"חות המערכתיים שיצאו.

עובדה היא ששום גוף לפניו לא עשה את הדו"ח הזה. עובדה היא שהדו"חות האלה מגנים על הדבר הכי חשוב שלכולנו יש פה קונצנזוס לגביו, שזה זכויות אדם. לא משנה אם האדם הזה הוא חשוד, או הוא כבר נאשם, לא משנה.

כלומר, כל מי שזכויות אדם חשובים לו, רואה את שני הדו"חות המערכתיים שהונפקו, אחד מהם רק אתמול, ואומר בעצם זה נותן לנו נדבך מאוד חשוב בשלטון החוק, שלא היה לנו עד היום. ולכן, אתה לומד שצריך להיות תיעוד.

עכשיו, לעניין הביקורות הפרטניות. גם כאן אתה מסתכל בנתונים ואתה, אתה רואה מה האחוז המאוד זעום. אני רוצה להזכיר שלגבי שופטים, 7% מהתלונות שמוגשות, נמצאו מוצדקות ואצל פרקליטים שני אחוז. כלומר, אנחנו יכולים להיות מאוד גאים בפרקליטות שלנו, אבל דווקא העובדה שיש בדיקה של תלונות פרטניות, היא מחזקת את האמון שלי כאזרח, אני עכשיו לא כאיש אקדמיה, כחוקרת של התחום, כאזרח, מאוד מחזק. היו רק שני אחוז נמצאו מוצדקות, זה דבר שהוא מאוד מחזק וזה לא, ואם יש מקרים, כמו שראינו כאן, שזה בא להלך אימים וזה, דרך אגב, טיעון, בדיוק אותו טיעון הועלה בזמנו לגבי נציבות הביקורת על השופטים. ובאמת, בשנה הראשונה היה באמת ניסיונות, הגישו הרבה מאוד תלונות על השופטים, שהמטרה שלהם היה אולי במירכאות "חיסול חשבונות". אבל ברגע שראו, הציבור ראה, עורכי-הדין שהגישו אותם, ראו שהבדיקה היא עניינית וברגע שאין כלום בתלונה, אז התלונה נגזזת. היא לפעמים אפילו לא מועברת להתייחסות השופט, אחרי שנה, אולי קצת יותר מזה, נפסק הגל הזה. והיום אתה מגיע באמת לאחוז גבוה של תלונות שמבוררות ובהן רק 7% אצל שופטים.

אותו דבר, אני חושבת שכבר קורה לגבי הנציבות שקיימת. גם אם יש, היה גל ראשון או יהיה אפילו גל שני של ניסיונות חיסול, ברגע שהגוף הזה מראה, ואני חושבת ששוב, יש לנו פה את הפררוגטיבה לראות, הגוף הפועל, והוא יודע לסנן את התלונות והוא יודע למנוע מצבים של להלך אימים על פרקליטים, אלא הוא חוסם את זה. אז יוצא מזה רק טוב. והטוב הוא שמירה על זכויות אדם וחיזוק אמון הציבור במייצגי המדינה. אני חושבת שזה שני ערכים שחייבים להנחות אותנו כאן בדיון ועם כל ההתחשבות שאני נותנת לשלוות נפשם של הפרקליטים, שלא יהלכו עליהם אימים, זכויות אדם ואמון הציבור הם קצת יותר חשובים, בעיני.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : תודה רבה.

דוברת : חברת הכנסת קארין אלהרר.

קארין אלהרר : תודה. תודה על ההזמנה ועל הדיון המאוד מאוד חשוב הזה.

אני אתחיל בלומר שאני לא חושבת שיש גוף או גורם שצריך להיות מורם מביקורת. הביקורת בסופו של דבר יכולה לזקק את העבודה ולהביא אותה למקום שהוא טוב יותר.

לפני מספר חודשים, אני מוניתית לעמוד בראש הוועדה לענייני ביקורת המדינה ואני מתייחסת לדברים של פרופ' אסא כשר. לכל מוסד ממשלתי יש מבקר פנימי ובואו נודה על האמת, אי-אפשר להגיד שההתנהלות היא משביעת רצון. ולכן, מבקר פנימי זה דבר חשוב ביותר וטוב שקיים, אבל אני מחסידיו של אומבודסמן חיצוני שכן רואה את הדברים ואני חושבת שזה גם בסופו של דבר לטובת הפרקליטים. אני נגד, בוודאי, ואני בטוחה שאפשר להצר את צעדי אלו שמבקשים להשתמש בגוף הזה, במנגנון הזה, כדי לרדת לחייהם של פרקליטים. פרקליטים הם civil servants ואנחנו צריכים לשמור על מעמדם ובוודאי לאפשר להם לעשות את העבודה שלהם.

יחד עם זאת, כן צריכה להיות ביקורת שהיא כמובן לא אישית. הביקורת, היא צריכה להיות מערכתית, היא צריכה להיעשות על ידי גורם בלתי תלוי והיא צריכה לחול על כולם, מראש המערכת, היועץ המשפטי לממשלה, ועד אחרון הפרקליטים ואני, אני ככה קראתי את הכותרת מאתמול, לגבי פרקליטות מיסוי וכלכלה, סתם כיוזמה וכמשל. הטיעון הזה שהפרקליטות לא בסדר, כי יש השתהות בהליכים, היא לא יכולה לעמוד. זאת אומרת, אם יש השתהות זה אומר שאין מספיק תקנים. אי אפשר מצד אחד לבקר ומצד שני גם לא לתת כלים כדי להתמודד עם הביקורת הזאת. ולכן, אני חושבת שטוב תעשה שרת המשפטים אם בצד ההליך החשוב הזה, של קיומה של ביקורת וביקורת שהיא עניינית, היא גם תיתן, יש עכשיו ביטוי חדש בפוליטיקה הישראלית – ארגז כלים. אז ארגז כלים טוב, ענייני, כדי שיוכלו להתמודד עם הביקורת הזאת ובאמת לעשות את עבודתם נאמנה. אני מאוד מקווה שגוף הביקורת שיהיה מאיזה צורה

שהוא בסופו של דבר יוחלט עליו, הוא יהיה גוף ביקורת שהוא באמת ענייני.

כי המטרה, אני בטוחה, של כל הנוגעים בדבר, היא לא לייצר איזה גוף שיסכן את עבודתה של הפרקליטות, אלא יסייע לה לעשות את העבודה לטובת האזרחים וזה הדבר החשוב שצריך לעמוד לנגד עינינו.

דוברת: עו"ד יהושע למברגר.

עו"ד יהושע למברגר: תודה רבה.

אני רוצה להתייחס דבר ראשון להסכים עם רוב הדוברים. צריכים להקים גוף, יש, צריכים גוף ביקורת, גם פרטנית וגם מערכתית, על הפרקליטות ועל כל מערך התביעה והיא צריכה להיות טובה, הביקורת הזאת, אפקטיבית, ורצינית. זה, מוסכם על כולנו. ויש מוסדות כאלו. עכשיו, מישהו לא מרוצה מהמוסדות האלו? יש דרך לשנות מוסדות.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: גוף הביקורת,

עו"ד יהושע למברגר: לעשות ביקורת. אבל רבותיי, אם יש למשל פרקליטות המדינה והיא גרועה, היא על הפנים, לא שמעתי שמישהו מציע להקים פרקליטות נוספת.

שמעתי, אגב, שיש מי שלא מרוצה מהיועץ המשפטי, אז הוא רוצה יועץ משפטי אחר, על זה שמעתי. שיש במקביל, אם לא מרוצים מהחלטה של יועץ, אז לוקחים יועץ אחר, פרטי בכסף, אז הוא יהיה יועץ משפטי. זה, על זה שמעתי. אבל לא שמעתי שאם יש גוף במדינת ישראל, למשל משטרת ישראל, אז מקימים משטרה אחרת.

אם יש גופי ביקורת לא יעילים במדינת ישראל, גם אם ביקורת פנים וגם אם ביקורת של מבקר המדינה, אז צריכים לשפר את הביקורת הזאת. צריכים לעשות לה יחידה ייעודית ואני לא אכנס לשאלה השנייה שאתה העלית. אבל, אבל אני חושב שזה אבסורד, אבסורד, לא מקובל בשיטת מינהל תקינה, להשאיר את הגופים הקיימים ובגלל שלא מרוצים מהם, להקים גוף חדש. לא, אני לא, לי זה לא נראה סביר ולא נראה הגיוני.

ולכן, כן חשוב לדעת איך כל הפרויקט הזה, יצא לפועל. למה זה נוצר?
ופה אני אעיר שני דברים. אחד, מי שילך אחורה ואנחנו עשינו את הבדיקה
הזאת אחורה, רואה בדיוק, היסטוריון צריך לעשות את זה, איך צמחה
התודעה הציבורית ומדוע התכנסנו פה הלום. מדוע התכנסנו פה
בירושלים, בימים טרופים אלו, לדון בביקורת על הפרקליטות. תראו
אחורה ואתם תראו איך זה צמח.

זה צמח על ידי בעלי אינטרסים עם כוח השפעה, בציבור ובפוליטיקה
ובעיתונות ובתקשורת. שם זה צמח. ולכן, כאשר בוחנים את, על הצורך
להקים גוף חדש, שיש לו מחירים מאוד מאוד כבדים, צריך לבדוק למה זה
צומח ולמה הוא ממשך, מישהו ממשך להזין את הדבר הזה. רוב
האנשים – בתום לב.

לכן אני אומר, ביקורת – צריכים, טובה – צריכים, חיצונית, עצמאית,
מקצועית – צריכים. אבל יש, יש את הגופים האלו, גם פרקליטות וגם ...
יש מספר גופים כאלו, וצריכים לשכלל אותם. צריכים להראות אותם,
צריכים לחזק אותם.

עכשיו, כדי, כדי להביא דוגמה, על השיח, אני הולך לפנות לד"ר יצחק
קליין. אנחנו לא מכירים וזה לא אישי, זה לא אישי. אבל אני רוצה
להראות לכם איך שיח, השיח הציבורי מתנהל.

ד"ר קליין אומר, ד"ר קליין אומר – הפרקליטות, יש כמה דו"חות של
מבקר המדינה, מאז עדנה ארבל, אגב, מאז עדנה ארבל חלפו בערך 11, 12
שנה. המהפכה שהתחוללה בפרקליטות היא מופיעה בדו"ח של גולדברג.
הוא מציין את הדבר הזה, שנעשו שינויים מרחיקי לכת בניהול
הפרקליטות ובצורת העבודה של הפרקליטות, תוך הפנמה. זה חלק
מדו"חות מבקר המדינה, בדו"חות שלהם כותבים על המהפכה שחלה.
אז לבוא ולהופיע כל כך רציני ולהחזיר אותנו 11 שנה לעדנה ארבל ולהגיד
ששום דבר לא השתנה והעולם כמנהגו נוהג. היו כמה דו"חות, אבל שום

דבר, אותו, מה שהיה גרוע – נשאר גרוע, זה השיח על הקמת דו"ח הביקורת, גוף הביקורת על הפרקליטות. זה השיח.

עכשיו, גם מי שקורא את הדו"ח האחרון שהתפרסם אתמול, רואה את הדברים וזה היה עוד לפני הקמת גוף הביקורת.

מאז שהיתה הנחיית היועץ המשפטי לממשלה, לפני שלוש שנים, זה היה בתקופה שאני עדיין הייתי בתפקיד, ולדור היה עדיין בתפקיד, הדו"ח עצמו כותב שחל מהפך מתקופה של 40 חודש של טיפול בתיק, היו מאז, מאז כניסתה לתוקף של הנחיית היועץ, משך הטיפול בתיק, במיסוי וכלכלה, הוא שנה אחת. רבע, שליש מהתקופה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: לא לגמרי מה שכתוב שם. שם כתוב, לא, רק להביא את הדברים על דיוקם. שם כתוב שהזמן הממוצע לניהול תיקים מאז שפורסמה ההנחיה הוא 12 חודשים, אבל בתיקים מרובי משתתפים אתה צריך להוסיף עוד 20 חודשים, זה 32, ירידה גדולה מה- 55 שהיו קודם,

עו"ד יהושע למברגר: זה לפי הנחיה, זה לפי הנחיה. אני רק,

ד"ר עו"ד דודי תדמור: רק, רק, רק,

עו"ד יהושע למברגר: רק שנייה. אני רק אומר, אני רק אומר,

ד"ר עו"ד דודי תדמור: לא שזה לא שיפור.

עו"ד יהושע למברגר: רק אני אומר, רק אני אומר.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: אבל העובדות צריכות להיות יותר ברורות.

עו"ד יהושע למברגר: אני רק אומר שצריכים לראות, לראות שהדברים זזים. אגב, אז זה אחד.

דבר שני, אחרון, בעשר שניות שיש לי. צריכים להבין – עודף, עודף גופי ביקורת, עודף גופי ביקורת, זה עומד בניגוד למשהו אחר, שהוא רלוונטי ואמיתי שצריך להיות בגופים וזה בקרה פנימית ובקרה ומערך הפקת לקחים. פעמים רבות, והתחילו, נכון, והתחילו. יש מתח ביניהם. בגלל שביקורת חיצונית מטבע הדברים נותנת סגירות לגוף. בפועל, אנחנו רואים את זה.

בקרה פנימית והפקת לקחים היא תרבות לפתיחות ולגישה משתפת את המנהלים. כאשר מאבדים את האיזון, פוגעים בגוף השני.

דוברת: עו"ד לימור פלד.

עו"ד לימור פלד: תודה. אני רוצה להתחבר לשאלה שנשאלה כאן בפאנל חלק מהדוברים

כבר נכנסו לגוף העניין עצמו ואני רוצה לגעת קודם בשאלה, למה דווקא יש הצדקה ואולי צריך דווקא להגיד שבגלל שמדובר בפרקליטות, נדרשת דווקא יותר זהירות מכל עובד ציבור אחר.

אנחנו מדברים על שומרי סף שדואגים לציבור, שנלחמים עבור הציבור בהגנה על כספי ציבור, בהגנה על שלומו של הציבור ולעתים צריכים להתמודד עם טייקונים, עם עבריינים מסוכנים, עם ארגוני פשיעה מאוד מאוד מתוחכמים והרבה פעמים במהלך המלחמה או המאבק המאוד מאוד קשה ומורכב, הם גם צריכים להימצא בסביבה לעומתית, שגם ככה היא קשה ולא מתקיימת, לגבי כל עובד מדינה אחר כמעט. כי עובדי מדינה אחרים לא צריכים להימצא כל הזמן בעימות ובעצם להילחם על עמדה מסוימת, כשהעימות הזה יוצר מעצם טיבו רצון לנגח, רצון להחליש, רצון לגרום לפרקליט לחשוש ולכן דווקא בסיטואציה המורכבת, הקשה, המסובכת הזאת, להוסיף עוד גורמי ביקורת, אני חושבת שצדקו אותם משפטנים בכירים בוועדת השמונה, שאמרו – דווקא צריכה להיות זהירות יתר. וצריך לחשוב האם תוספת של גוף ביקורת לא תזיק, לא תפגע, לא תחליש, ולכן השאלה הזאת היא שאלה חשובה שצריך לשאול אותה.

כשלמעשה, עלה כאן הנושא, אז חלק מהדוברים אמרו שהפרקליטות, בגלל התפקיד שלה, צריך לדאוג לזכויות אדם ולי קשה מאוד לשמוע שהדברים האלה נאמרים באופן חד צדדי. אין ספק שצריך לשמור על זכויות אדם והמחוקק קבע חוקים כאלו ואחרים, כדי שתהיה הגנה לנאשמים, כדי שתהיה הגנה לקרבנות עבירה וטוב שכך והדברים האלה נשמרים בקפידה על ידי הפרקליטים שגם דואגים לציבור ומן הסתם

רוצים לדאוג לקורבנות העבירה ולשמור עליהם. וגם על זכויות החשודים והנאשמים.

רק שבעניין שלנו, באופן מפתיע, קם גוף ביקורת ובעניינם של הפרקליטים, כאילו הם אחרוני האנסים, הרוצחים, אין לי מושג, ארגוני הפשיעה, דווקא לעניינם של הפרקליטים, הוקם גוף ביקורת, בלי אמצעי ההגנה המינימאליים, החוקתיים, היסודיים, הבסיסיים, שקיימים לגבי כל אחד ואחד מהעבריינים, או שקיימים בכל חוקי הביקורת האחרים. אם לגבי גופי ביקורת אחרים קיים חיסיון, קיימת סודיות, קיימות הגנות כאלה ואחרות שאותו עובד לא צריך לחשוש על, על ראשו כל הזמן, בעניינם של הפרקליטים, קם גוף בלי ההגנות האלה. אבל אף אחד מהגופים האחרים לא קם וזעק וצעק מדוע הפרקליטים מוכנים לפגוע באותן זכויות חשובות שלהם.

אז בעניין הזה, אז בעניין הזה, אני חושבת, בעניין הזה אני חושבת שכשמדברים על זכויות אדם, כשמדברים על זכויות אדם אז צריך לחשוב גם על זכויות של פרקליטים, לא בשביל הפרקליטים, לא כדי שהפרקליטים יהיו מרוצים, אלא כדי שהם יוכלו לבצע את העבודה שלהם למען הציבור ולטובת, אנחנו צריכים שהפרקליטים יוכלו לבצע את העבודה החשובה למען הציבור, לטובת הציבור, וככל שהפרקליטים יהיו חלשים יותר ויחששו יותר ואני רוצה לתת דוגמה מסוימת לזה שאפשר לסגן.

אחד מהנושאים שהם הוגשו לגביהם תלונות, זה מה אמר הפרקליט, איזה שאלה הוא שאל, איזה מסמך הוא הגיש לבית המשפט, איזה שאלות הוא שאל את העד. דברים, שכשעומד פרקליט ורואה שהדברים האלה נבחנים, אז נכון, אומרת כאן לימור זר גוטמן, בסופו של דבר שלוש תלונות, תלונה אחת, על מה הצעקה. אבל צריך להבין שהתהליך הזה שנמצא בו פרקליט ורואה שהוא צריך עכשיו לעמוד באופן בודד ולהיות נתון לאיזה שהוא הליך שהוא מעין משפטי ולקבל בסופו של דבר מעין פסק דין, זה מרתיע,

זה מחליש ויתרה מכך, בסופו של דבר, אותו פרקליט יעמוד בבית המשפט וישאל את עצמו – את השאלה הזאת אני יכול לשאול? את המסמך הזה, אני יכול להגיש? וכשהוא יצטרך לשאול את עצמו כל כך הרבה פעמים את השאלה הזאת, זה יוביל להססנות וזה יוביל לפגיעה בשיקול הדעת וזה יוביל לפגיעה בעצמאות שלו וזה יוביל לפרקליטות הרבה הרבה פחות טובה, הרבה פחות טובה לציבור. ובמובן הזה, אני חושבת שכשבאמת חושבים האם יש צורך, צריך לבדוק איך עובדים הגופים האחרים, איך אפשר לחזק אותם, מה לא טוב בהם, מה לא טוב ביישום שלהם ורק אם מגיעים למסקנה שאין דרך אחרת, אז צריך לחשוב אם צריך ואז עושים באמת אל כל ההגנות הנדרשות, ולא לפגוע דווקא, דווקא בשומרי הסף ודווקא במי שעושה את עבודתו עבור הציבור.

דוברת: ד"ר גיא לוריא.

ד"ר גיא לוריא: טוב, אני אגיד כמה מילים, ועוד פעם, אני גם אתייחס לשאלה שנשאלה, שזה האם צריך גוף ביקורת ייעודי.

אני אתחיל מזה שהתביעה, זה גם גוף עצמאי וגם גוף יחסית מבוזר, במיוחד אם לוקחים בחשבון שיש כאן את כל גופי התביעה, שזה לא רק הפרקליטות, אלא גם את התביעה המשטרתית, את התובעים במשרדי הממשלה השונים, שיש להם שיקול דעת רחב יחסית, רחב יחסית לא רק בהקשר הישראלי, אלא גם רחב יחסית לגופי תביעה אחרים בעולם. יש להם כוח רב, יחסית לגופי תביעה אחרים בעולם, אם אני אתייחס לכל שיטות המשפט ויחסית מחסור בבקרה, שוב פעם, בראייה השוואתית. אין, למשל, שימוע מוקדם וכל מיני דברים כאלה, שיפוטי, במוסדות אחרים שיש בעולם.

אני חושב שמצד אחד, גוף שיש לו יחסית הרבה כוח, גוף שיחסית יש עליו מעט בקרה ונקודה שלישית שגוף שיש בו, אני חושב, מחסור בשקיפות, דיווחיות ואחריותיות ציבורית.

אנחנו רואים את זה, למשל, כשפרקליט המדינה לשעבר משה לדור אומר שעל כל מיני שינויים לטובה שהציבור לא יודע עליהם, אני חושב שיכול להיות שזו אחת הבעיות המרכזיות בעצם של הגוף הזה, הוא גוף שהוא יחסית מאוד לא שקוף לציבור. למשל, ראש הגוף לא מגיש שום דו"ח, לא מפרסם שום דו"ח שנתי לציבור, בניגוד לרוב המוסדות הציבוריים בישראל ודווקא בגלל כל הדברים האלה, אני חושב שנחוץ שתהיה ביקורת ייעודית, על הגוף, על גופי התביעה.

דוברת: פרופ' מרדכי קרמניצר.

פרופ' מרדכי קרמניצר: אני חושב שהצורך בביקורת ייעודית להבדיל מביקורת בכלל, ברור שמי שמדבר על ביקורת בכלל, ואומר "אני בעד ביקורת, אבל אני כופר בצורך לעשות ביקורת ייעודית מיוחדת לפרקליטות", הוא בעצם עונה בשלילה על השאלה שנשאלה כאן. כי ברור שאף אחד לא מציע לבטל את ביקורת המדינה ואת ביקורת הפנים ואת כל ה, אבל כשאנחנו מדברים על ביקורת ייעודית מיוחדת, אני חושב שנאמר הרבה על ההצדקות, אני חושב שההצדקה העיקרית היא, וגם זה הוזכר, היא עוצמת הכוח שנמצא בידי הפרקליטות, הוא כוח נחוץ, הוא כוח הכרחי, הוא לא כוח להרע, הוא כוח שהמדינה מפקידה בצדק בידי הפרקליטות, אבל יש שם כוח שיש לו השלכות גורליות, מרחיקות לכת, על חיים של בני אדם. כותב השופט גולדברג, שכעוצמת הכוח, כעוצמת הסמכות, כך צריך להיות הממד של הביקורת. העוצמה של הביקורת. אני חושב שהדבר הזה הוא נכון. נכון גם השיקול של אמון הציבור בפרקליטות, שהוא חשוב מאוד. כאן אני רוצה להעיר את ההערה הבאה. צודק מי שאומר, ואמרו את זה כמה אנשים, שהמוטיבציות שדחפו להקמת הגוף, היו מגוונות. גיא לוריא, שהציע את ההצעה להקים גוף ביקורת ייעודית, לא עשה את זה כדי לפגוע בפרקליטות. לכן אני אומר, המוטיבציות היו מגוונות. אבל היו בהחלט מוטיבציות שליליות של גורמים שביקשו לפגוע בפרקליטות, להצר את כוחה וכו'. אין ספק שזה היה בשטח ואגב, השיקול לא ללכת לחקיקה, אני

חושב, נבע מהחשש שהליכה למחוקק תביא בסופו של דבר למוצר בעייתי שכולנו נצטער עליו.

מאיר שטרית: הממשלה תמיד יכול למשוך את החוק. בעיני, יכולים למשוך אותו בדקה ה-90.

פרופ' מרדכי קרמניצר: אבל שום ממשלה לא רוצה להיות ב,

מאיר שטרית: אני משכתי חוק בדקה ה-90, כן.

פרופ' מרדכי קרמניצר: בסדר, לא יודע עד כמה הדבר הזה מדבר לזכותה של ממשלה, שהיא הולכת למהלך של חקיקה וצריכה לסגת ממנו.

עכשיו, זה בעיני אומר, שאתם, אנשי הפרקליטות, הייתם צריכים להיות הראשונים שיקומו ויאמרו – אנחנו מעוניינים בביקורת הייעודית המיוחדת, משום שאין דבר שמזיק לאמון של הציבור בגוף, מאשר עמדה של אנשים בגוף שאומרים – אל תשימו עלינו ביקורת, תסתפקו בביקורת הקיימות. זה נזק מבחינת אמון הציבור בגוף.

כל המהלך, לרבות המאבק של הפרקליטים, שהיה מאבק שאמר – תניחו לנו, אל תפגעו בנו, על ידי ביקורות, על ידי אפשרות להגיש תלונות, אלו גורמים, אלו גורמים שבעין הציבורית, הם גורמים נזק למוסד.

עכשיו, אתם עמדתם במצב יוצא דופן. אתם עמדתם בהתקפות פוליטיות חמורות ביותר, שאני מגנה אותן בצורה הכי חריפה. אתם עמדתם גם בפני התקפות מבית. כשמתמנה יועץ משפטי לממשלה חדש ואומר – פה סימנו מטרות, זה דבר שהנזק שלו לגוף, אי אפשר בכלל לשער אותו. לכן, היה לכם, היתה לכם כל הסיבה לבוא ולהגיד – אנחנו רוצים, אדרבה, תבואו לבקר אותנו ביקורת ייעודית. אין דרך יותר טובה, גם לאמון הציבור, מאשר הדבר הזה.

נקודה אחרונה שאני רוצה להגיד. הביקורת הייעודית שנדרשת פה, זה כבר סולם להמשך, היא ביקורת איכות. היא לא ביקורת טכנית של כמה זמן לוקח לתיק, אלא היא צריכה, כמו במודל האנגלי, להיות ביקורת איכות. ולכן, השאלה שצריכה להישאל זה מי יכול להעביר ביקורת איכות

שהיא באמת תהיה ביקורת איכות ושיהיה לה סיכוי להתקבל על ידי הגורמים שבסופו של דבר הם הגורמים המחליטים והאחראים.

דובר: תודה רבה.

עו"ד משה לדור: אתה יכול רק להגדיר, מה זה ביקורת איכות?

פרופ' מרדכי קרמניצר: ביקורת איכות זה לבוא ולהגיד – 90% מהתיקים או 80% מהתיקים נגמרים בהסדרי טיעון, אני עכשיו לוקח בדיקה מדגמית של התיקים שנגמרים בהסדרי טיעון ואני רוצה לבדוק, אני המבקר, אני רוצה לבדוק האם היתה הצדקה בתיקים האלה שאני בודק,

דובר: שיקול הדעת. ביקורת על שיקול הדעת.

פרופ' מרדכי קרמניצר: להגיע להסדר, כן, שיקול הדעת. אבל מה שמעניין אותי, מה שמעניין אותי, מה שמעניין אותי, זה לא התיק הפרטני, אני לא מתעסק עם פרקליט זה, אני רוצה לקבל תמונה על המערכת, האם המערכת, כשהיא עושה הסדר טיעון, עושה מלאכתה נאמנה, או מגיעה להסדרי טיעון כאשר צריך להגיע לדברים האלה. זה הביקורת האמיתית, זה מה שחשוב. הביקורת של לבדוק האם מטפלים באופן שוויוני ביהודי ובערבי, בעשיר ובעני, זה סוג הביקורת. זה מחייב להיכנס לתוך התיקים, זה מה שעושה האיש באנגליה או הגוף שפועל באנגליה,

עו"ד משה לדור: לא נכון, ... [מדברים יחד]

פרופ' מרדכי קרמניצר: בהחלט, זה מה שעושה הגוף באנגליה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: זה פתיח יוצא מן הכלל לחלק השני שעוד לא הגיע. אז ברשותך, משה, אנחנו נעצור פה, ואני מבטיח לתת לך להשיב,

עו"ד משה לדור: לפי דעתי הוא אמר דבר מאוד חשוב ובעיני צריך להבהיר את זה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: ונדון בו תכף. ברשותך, יש לנו עוד שני דוברים בחלק הזה, סיימנו, ונעבור לשאלות, באמת, של דרך הביקורת צריכה להיות בנויה גם מבקרים, מוסדית איך זה בנוי. בבקשה.

רות שמיר: אני רוצה רק להגיד בקצרה לעניין האמירה של עבודת גוף הביקורת ושמירת זכויות הפרקליטים. כמובן שגוף הביקורת רוצה בכל מאודו

לשמור על שלטון החוק, על זכויות הפרקליטים, על מערכת המשפט, לחזק את אמון הציבור במערכת המשפט. נעשה סינון מאוד מאוד קפדני. רוב, רובן הגדול של הפניות נדחות על הסף, לאחר הבחינה. לא בכדי, עומדת בראש הנציבות שופטת בדימוס מוערכת, וניתן באמת המון המון המקום לכל אמירה ולכל דיאלוג ולכל סוג של, של שמיעת הצדדים, הכלת הדברים, שנאמרים.

אבל יחד עם זאת, החשיבה שהביקורת לא נחוצה ושיש מספיק גופי ביקורת וחזרה על הטענות שהן טענות שהן באמת בעייתיות, כי גופי ביקורת אחרים לא עוסקים בנושאים שאנחנו עוסקים והדברים הוסדרו, הוסדרו מזמן וזה ידוע וזה נאמר כבר, מעל כל במה אפשרית. אין כפל ביקורת. אנחנו לא עוסקים בדברים של אנשים, שגופים אחרים עוסקים. ולכן, באמת, אנחנו צריכים להסתכל קדימה, מתוך רצון להביא את העבודה המשותפת לשיפור ולחיזוק אמון הציבור, זה באמת הדבר החשוב.

ודבר אחרון, הדו"חות שפרסמנו, שני הדו"חות, מאחורי כל התיקים האלו עומדים אנשים אמיתיים, שעניינם באמת התעכב ומאות אנשים כבר טופלו על ידי הנציבות וחווים שיפור גדול מאוד בחייהם. זה לא תיק ולא מספר, יש שם איש אמיתי, שעניינו התעכב שנים רבות, שקרו לו לא בכוונת מכוון, לא מתוך רצון להרע, אף אחד לא חושב שמישהו רוצה להרע, כולנו משרתי ציבור, כולנו עובדי משרד המשפטים, אין שוני כאן. אנחנו צריכים לראות את המטרה כמטרה משותפת. תודה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : תודה רבה.

דוברת : גב' נעמי בנימיני.

נעמי בנימיני : אני רוצה רק להוסיף באמת לרות, לדבר באמת על עניין של זכויות הפרקליטים. נאמר, אני רק רוצה ככה להדגיש ואולי להזכיר שבאמת מתחילת הדרך עוד לפני שהוקמה הנציבות, היתה נכונות מאוד גדולה מצד הנציבה לקיים שיח ודיאלוג על מה שמטריד, על מה שקשה, על מה

שצריך לשים אליו הדגש, על מה שאפשר באמת ככה למצוא לו פיתרון בעבודה משותפת, בשיח משותף.

בשנה האחרונה גם באמת הגדרנו לעצמנו מה הערכים שעל בסיסם אנחנו עובדים בנציבות הביקורת והערך של שיתוף הפעולה, של השיח, של הדיאלוג, זה משהו שהוא באמת מאוד מאוד משמעותי מבחינת העבודה שלנו כלפי הגופים המבוקרים.

לכל אורך הדרך וגם היום, יש נכונות מאוד גדולה לשבת ולפתור דברים וללבן סוגיות, סוגיות עם הנהלת הפרקליטות, עם הגופים המבוקרים. דרך אגב, זה לא רק הפקידות, זה גופי תביעה נוספים, שגם אותם כמובן אנחנו יכולים להמשיך ולדבר, ובאמת לראות איך אפשר להתקדם.

אני רוצה להזכיר שבתחילת הדרך כן היה שיח עם הרבה מאוד פרקליטים, נאמרו דברים והנציבה באה לקראת ארגון הפרקליטים ואחר כך היתה איזה שהיא נסיגה קצת אחורה. אבל שוב, אנחנו מסתכלים קדימה ורואים באמת את המטרה שלשמה הגוף הזה הוקם, כי לשמה אנחנו נמצאים בעצם בשירות הציבורי, באמת לדאוג לזכויות האדם, לתת שירות איכותי לציבור ובאמת לראות איך עושים את זה ביחד, בשיתוף פעולה. תודה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : תודה רבה. בבקשה.

עו"ד מורן נגיד : את אומרת, הגעת לנקודה, ... מדינת ישראל היא מאוד ייחודית ומיוחדת, אבל בהקשר של גוף מבקר על התביעה הפלילית, היא ממש לא. אנחנו במחקר שלנו, שבמידה רבה הוא קומה מעל המחקר החשוב של גיא, נכנסנו ובחנו לעומק עשרות רבות של דו"חות ביקורת של הגוף המבקר בבריטניה ובתוך כך בין השורות מצאנו שהגוף הזה פעל, כשהוא נוסד, הוא פעל במשך שנתיים, משנת 98 עד 2000, כגוף ביקורת פנימי בתוך התביעה ובעקבות ביקורת ציבורית הוא לא הגיע להישגים גדולים, הוקמה ועדה ציבורית ופרסמה את הדו"ח שלה ואחת מההמלצות העקרוניות שלה, היתה הקמת מבקר חיצוני.

הקולות שנשמעו והם מצוטטים בתוך הדו"חות, הם קולות מאוד דומים לקולות שנשמעים על-ידי ארגון הפרקליטים ועל-ידי הנהלת הפרקליטות. פוגעים לנו בשיקול הדעת העצמאי שלנו, יפריע לעבודתנו, לא נשמע כדבר הזה. היתה נטייה לחוסר שיתוף פעולה.

ככל שמתקדמים עם הדו"חות הלאה, מתחילת שנות ה-2000 לקראת סוף שנות ה-2000, אתה רואה ששיתוף הפעולה הלך וגבר. יש דו"חות שמציינים את זה ממש לטובה. ... של תביעה הפלילית אומר – נכון, אנחנו אמרנו שנורא חששנו מפעילותו של ה, של המוסד המבקר, אבל אנחנו ראינו שזה רק הביא לשיפור. זה הביא לשיפור התדמית של התביעה הפלילית עצמה, לחיזוק אמון הציבור, שזה משהו ש,

עו"ד לימור פלד : סליחה, באנגליה יש שיפוט אישי של הפרקליט או שזה משהו שהוא יותר סטטיסטי?

עו"ד מורן נגיד : אני שנייה אגיד, זה לא סטטיסטי, זה ביקורת מהותית כמו, בהמשך דבריו של,

עו"ד לימור פלד : ... [מדברים יחד]

עו"ד מורן נגיד : שנייה, זה יהיה בסבב הבא, אני מניחה, שנרד לאיך הגוף הזה מתפקד.

... [מדברים יחד]

עו"ד מורן נגיד : זה יהיה בסבב הבא, אבל אני רוצה רק להגיד נקודה שהיא חשובה.

הדברים הם לא דברים, זה לא מציאות ייחודית. זאת אומרת, עדיין ההתנגדות שאתם מביעים כאן רובה הובעה גם שם, וזה לא, כרגע זה לא המקום. זה יהיה השאלה הבאה שאנחנו עומדים לעת, עכשיו אנחנו ב-מה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : טוב, אם כך, אם אפשר בבקשה לתת לה לסיים.

עו"ד מורן נגיד : אנחנו ב-מה.

וזה משהו שרואים אותו בתוך הדו"חות עצמם, שיש באמת והמבקר מציין את זה. המציאות הזו, של גוף שזה אולי הסמכות השלטונית הפוגענית ביותר, יש איזה תחושה ציבורית של עננה של סודיות מרחפת מעליה, פוגעת באמון הציבור במערכת אכיפת החוק וזו שאלה שצריכה

להישאל כאן ואם ההתנגדות, אתם אומרים זכויות פרקליטים, זה שאלות, אבל יכול, יכול להיות שאם שיתוף הפעולה שאתם נותנים היה יותר גדול, אז אולי היה אפשר באמת להגן,

עו"ד לימור פלד : הגנות – כן.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : אני ביקשתי, סליחה.

עו"ד מורן נגיד : להגן הגנות כאלה, שהן בהחלט חשובות. אבל לגבי, אני לא יודעת אם זה, זה כנראה בסבב הבא, אבל אני אשמח גם להרחיב לגבי התפקוד של הגוף הזה ומה היא באמת ביקורת ייעודית מהותית והיא אכן ביקורת על שיקול דעת, היא לא ביקורת פרטנית. אבל בתוכה, היא יכולה לאתר גם קשר לפרקליט מסוים ואז להעביר את זה להליך המשמעותי, אולי בתוך הביקורת הייעודית ואני אשמח להרחיב.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : תודה רבה.

דוברת : דובר אחרון, ד"ר יצחק קליין.

ד"ר יצחק קליין : זה לחלק הבא.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : טוב. חצינו יחסית בשלום את החלק הראשון. הוא הרבה יותר רגוע ממה שחשבתי שזה יהיה. הרבה יותר קונצנזואלי מאשר חשבתי שזה יהיה.

דובר : אתה לא נותן להתפרץ.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : פתחת בגאסטו, אבל ההמשך היה קצת יותר מינורי.

אנחנו צריכים לשאול, הביקורת הזו שאני חושב הרוב הגדול חושב שביקורת היא טובה. מעטים מצליחים להסביר למה לא חשובה ביקורת טובה, על המערכת הרפואית, על מערכת החינוך, על מערכת הבריאות, ועל הביטוח הלאומי, על פקידי השומה. הרבה מהנימוקים שנשמעים כאן, לא ייחודיים לעולם הפרקליטות, אבל אני חושב שכולם יסכימו שביקורת טובה היא דבר טוב.

כשאתם מתייחסים לחלק השני, היקף הביקורת, איך הגוף הזה צריך להיראות, מה טיב הביקורת שהוא יפעיל במישור המערכתי, מה טיב

הביקורת שהוא יפעיל במישור הפרטני, איך שומרים בביקורת פרטנית על עצמאות הפרקליטים, איך נראית ביקורת כשהמבקר או המבקר לא הלה גרסטל. זה תמיד נראה יותר טוב כשיש בן אדם נורא מוצלח. אבל לא תמיד יש ערובה לכך שמי שמבקר הוא נורא מוצלח. תמיד אפשר להקים עוד גוף, שיבקר את המבקר.

אז במסגרת השאלה הזו, איך מאזנים בין הצורך לעצמאות לבין אותה שקיפות ו-accountability, איך זה נאמר בעברית?

דוברת: אחריותיות.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: אחריותיות ודיווחיות, איך האיזון הזה צריך להיעשות. יש בסיס בדו"ח של השופט גולדברג, מי שרוצה להתייחס, יש גוף קיים, יש המלצה שהוא יבנה אחרת, אולי בכלל טוב שאצל מבקר המדינה יהיו גופים ייעודיים או מבקרים ייעודיים שהם רופאים ומהנדסים ואנשי ביטחון ומחנכים ורואי חשבון, שיבקרו בתחומים, בתחום המומחיות שלהם, אולי כבר יש.

עו"ד משה לדור: יש אגף ייעודי במשרד הביטחון, שעונה על כל הדרישות האלה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: אז כל השאלות האלה,

עו"ד משה לדור: סליחה, לא במשרד הביטחון. מבקר המדינה על משרד הביטחון, ודאי.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: ולכן, הביקורת שם בטח מתנהלת,

עו"ד משה לדור: נכון, היא באמת הרבה יותר טובה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: אז טוב שכך. על כל השאלות האלה, אם תרצו קצת לריב בכלל טוב,

אם תרצו להישאר כל כך מנומסים, זה גם בסדר. חוסר הנימוס לא מתבטא להתפרץ לדברי האחר, בדברים שאנשים עצמם אומרים.

אני מציע להסתכל ולראות מי מבקש לדבר ואני חושב שאחרי שקטעתי את משה לדור, אז זכות הפתיחה תהיה שלך,

עו"ד משה לדור: לא, אני לא הולך לנצל ארבע דקות, אלא כמה שניות.

אחד, זה בסדר גמור, אבל אותה ביקורת שאתה מציע, מוטה קרמניצר, אותה ביקורת שהיא ביקורת איכות שנניח עוסקת בהסדרי טיעון, הרבה

הסדרי טיעון בוחנים מה קורה, זה בסדר גמור, זה בסדר גמור. קודם כל, נצטרך להבין שזה בקלות רב הופכת להיות ביקורת על שיקול הדעת. דבר שני, אם היא פנימית, כמו שגולדברג קבע, לפי דעתי זה די בסדר. אם היא חיצונית, יש בזה התערבות בשיקול הדעת של היועץ המשפטי לממשלה, ושל המערכת כולה, וזה כבר הרבה יותר פרובלמטי. כי היועץ חושב והפרקליט חושב שצריך לעשות את הסדרי הטיעון בסיטואציות א', ב' ו- ג', והנה גוף חיצוני פתאום מכתוב לו, מתיישב כמעט בכיסאו ואומר לו – תראה, מכאן ואילך, אני מצפה ממך והציבור שיקרא את הדו"חות שלי, מצפים שתפעל על פי הדו"חות שלי, אחרת לגבי הסדרי טיעון אתה נוטל מסמכויות היועץ לא מעט.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: ובגלל שמוטה עם הסנדוויץ' בפה, אז יש לך יתרון דיוני. אתה לא רוצה לראות ביקורת שתראה, למשל, שבמחוזות השונים, הסדרי הטיעון נעשים בשוויון, שסוגים שונים של אנשים מקבלים יחס שוויוני?

עו"ד משה לדור: מאוד כן.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: אתה לא יכול לראות את זה, בלי לבדוק פרטנית באותם הסדרים, ואיך הם נעשו.

עו"ד משה לדור: התשובה, זה מאוד, התשובה היא אל"ף – מאוד,

ד"ר עו"ד דודי תדמור: הוא כבר סיים את הסנדוויץ'.

עו"ד משה לדור: עוד שנייה. התשובה היא – כן, צריך להבין שהעמדה היא שהביקורת תהיה כפי שגולדברג קבע, מקצועית, בתוך המשרד, טובה, ייחודית, תחת בסופו של דבר היועץ המשפטי לממשלה, בדיוק על הנושאים האלה, זה בסדר גמור וזה גם לא יתנגש הלכה למעשה בסמכויות המנהל, שהוא היועץ המשפטי לממשלה.

כשהיא חיצונית, זה כבר מסכן במידה לא מעטה את העצמאות של היועץ ואת הסמכות שלו לפעול על פי שיקול דעתו.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: אז אתה באופן ענייני נגד ביקורת על היועץ. [צוחקים].

עו"ד משה לדור: מה? אני בעד ביקורת על היועץ, רק רגע. אם קובעים, רק רגע, רק רגע. זה מחייב רבע תגובה.

אני לא יודע מה שיקבעו בסוף, אני יודע מה שקבעו בסוף. דבר אחד בטוח, אם מחליטים שיש ביקורת, הדבר המגוחך ביותר הוא להגיד ובלבד שלא מדובר בתיקים חשובים, רגישים, כבדים, שכל הציבור מתעניין בהם ושבגללם הקימו את גוף הביקורת. זה נכון.

עכשיו, משפט אחד אם מותר לי להגיד לך, יש הבדל בין משרד הבריאות ומשרד החקלאות ומשרד הזה והזה שהם מחליטים החלטות מאוד מאוד משמעותיות לפעמים ואולי כן רוצים לבקר אותם. הפרקליטים יום יום בבית המשפט, כל דקה מבוקרים על ידי בית המשפט, על כל צעד ושעל, שיש צד שני שנמצא באולם שאומר – אתם פועלים לא נכון. זאת אומרת, ברמה מסוימת של בקרה על עבודת הפרקליט, היא בשוטף, היא כל הזמן קיימת. זה נכון שזה לא די בזה, ואני לא מנסה לומר שלא צריך ביקורת. אני מסכים שצריך, צריך לשפר אותה, כגוף ייעודי, כמו שגולדברג קבע, בתוך המשרד.

דוברת: פרופ' מרדכי קרמניצר.

פרופ' מרדכי קרמניצר: אחרי שהסכמנו, אם אני מבין נכון, שאנחנו כן מעוניינים בביקורת איכות על הסדרי הטיעון, אני בטוח שכל אדם שהוא אדם אחראי, ומנהל מערכת כזאת, גם אנשים בציבור רוצים לדעת האם הסדרי הטיעון שאנחנו יודעים שהביקורת השיפוטית עליהם, למרות שהיא קיימת, היא שווה מעט מאוד וככה מוכרעים רובם של התיקים, בתנאים שהציבור בכלל לא מכיר אותם. יש כאן בהחלט בעיה של שקיפות. הצורך בביקורת עצמאית, עצמאית ובלתי תלויה, של, שתיעשה מתוך רמה של מישהו שכשהוא יגיד משהו על האיכות, יהיה משקל למה שהוא אומר, זה דבר חיוני ביותר.

עכשיו, מה הבעיה אם הדו"ח של השופט גולדברג? הבעיה היא שהמבקרים הפנימיים, במתכונת שבה הם פועלים וקיימים בישראל, גם

במתכונת כפי שהיא כתובה בחוק וגם במתכונת כפי שהמוסד הזה בפועל מתנהל, יש מציאות מסוימת. אין סיכוי אמיתי, אין סיכוי אמיתי שאדם רציני, מסוג השופטת גרסטל, או אדם דומה, שבאמת יכול לעשות הערכת איכות שאנשים כמו פרקליט המדינה והיועץ המשפטי לממשלה יתייחסו ברצינות למה שהוא אומר, בסופו של דבר הוא גוף ממליץ, זה לא יקרה פשוט. אם זה יישאר מבקר פנים משרדי, עם המעטפת החוקית שכרגע חלה על זה, זה הורג, הורג את הלב של הדבר שהוא לא בתלונות האישיות, הלב של הדבר, בזה צדק גיא בנייר שלו, הלב של הדבר הוא הביקורת המערכתית. תלונות אישיות יש להן מקום, אבל הדבר העיקרי, הלב הוא הביקורת ואנחנו רוצים איכות, ביקורת איכותית ברמה גבוהה, לא איזה דרדליה, שאף אחד לא, לא יתייחס אליה.

ולכן, עכשיו, אני, למה לא נכון מבקר המדינה? לא נכון מבקר המדינה, כי לא נכון להרגיל את הגוף של מבקר המדינה לעסוק בביקורת איכותית שנכנסת לשיקול הדעת, כי אז מבקר המדינה ינהל את המדינה. זו סכנה גדולה.

ולכן, יש כאן משהו באמת היברידי. במובן הזה צדקה גרסטל. למרות שגולדברג לא קיבל את דעתה, אבל לפחות אם שמים את זה בביקורת הפנים, וצריך לשנות את הסטאטוס של מבקר הפנים הזה, חייב להיות, חייב להיות לו say אמיתי על האג'נדה, הוא לא יכול להיות מישהו שאין לו אג'נדה עצמאית בכלל, שרק אומרים לו מה תעשה ואם הוא מציע הצעה, אומרים – את זה אנחנו לא רוצים לעשות, זה לא מתקבל על הדעת וחייב להיות פרסום של הדברים שלו. כי מבקר הפנים זה לא, לא חייב להתפרסם. זה חייב, הדברים האלה, המערכתיים, חייבים להתפרסם, זה לא פוגע באנשים. זה, זה חייב להתפרסם, זה חייבים להיות בחוק.

אין לי פיתרון לבעיה, אין לי, שהיא בעיית הבעיות, איך מבטיחים שהתפקיד הזה יהיה מספיק אטרקטיבי לאנשים בשיעור הקומה המקצועי

והאישי שבלעדיו כל העסק לא שווה כלום. אם אנחנו לא מוצאים פיתרון

לבעיה בשיעור קומה, העניין הזה לא שווה כלום.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: זה נכון באופן כללי ... בפרקליטות.

דוברת: פרופ' אסא כשר.

פרופ' אסא כשר: אני רוצה לסמן איזה שלושה תנאים שצריכים להתקיים כדי שכולנו נהיה

שבעי רצון ומתוך שלושת התנאים האלה, לגזור את המבנה הרצוי של

הגופים השונים הרלוונטיים.

קודם כל, הדבר המובן מאליו הוא שהפרקליטות צריכה לפעול כראוי, כדי

שפרקליטות תפעל כראוי, כדי שגוף עם כוח, עם 1,000 אנשים, עם פעילות

אינטנסיבית מתמדת, עם החלטות חיוניות, כדי שזה יפעל כמו שצריך, אז

צריכים, צריכות שתי זרועות לעבוד כמו שצריך, אחת היא הזרוע

המקצועית, שזה הפרקליט והפרקליט הממונה עליו ופרקליט המדינה וכל

הגופים האחרים של המערכת המקצועית הזאת ושנית, יש פה כל הסיפור

הניהולי, שבשביל זה יש מבקר פנים. ואני מסתכל על מבקר הפנים של

צה"ל מקרוב, מוטה, אני יכול להגיד לך שזה חשוב להפליא, זה חשוב

להפליא. זה לא משהו כזה צנוע ושולי ושאפשר להתעלם ממנו.

דוברת: כגודל התקציב.

פרופ' אסא כשר: בסדר, יש גם צורך בתקציב, בסדר. אני לא,

דוברת: לא, זה גם כגודל התקציב, זה החשיבות שלו.

פרופ' אסא כשר: אמרת את זה, בסדר, רשמנו, נעבור הלאה. אני חושב שגוף יכול להיות,

גוף יכול להיות חשוב מאוד, כשהוא מתנהל כגוף לביקורת פנים. ועל פי

המתכונת הנתונה, זה לא המצאה של איזה גמל חדש. זה גוף שאנחנו

יודעים מה החוק אומר עליו ומה האתיקה אומרת עליו. האתיקה של

ביקורת פנים, היא עסק בינלאומי מפותח וגלוי ונתון. צריך קודם כל

להגיע לשם, למקום ה, למקום המובן מאליו.

הדבר השני שמדברים עליו בלי סוף, הוא אמון הציבור. אני מתעניין

בציבור האמיתי, אני לא מתעניין בפיקציה התקשורתית שנקראת הציבור,

שפירושה זה קבוצה מסוימת של פוליטיקאים ועיתונאים. אני מתעניין באדם הזה שהגישו נגדו תיק והוא לא מרגיש טוב והתוצאה וזה כואב לו והוא רוצה איזה כתובת, שאליה הוא יכול לפנות. כן? אמון הציבור, אמון הציבור בתקינות של הפעילות הזאת, נעשה גם בדרכים שהוזכרו פה, שהיא תהיה יותר שקופה, שהיא תגיד איך היא עובדת וכו' וכו'. אבל גם במקום הזה שבו יש לאדם הזה ברחוב איזה טלפון שיכול לטלפן אליו, כמו נציב קבילות החיילים, שגם הוא כזה שכל חייל יכול לטלפן 24 שעות ביממה ולהגיד – אכלו לי, שתו לי, הפריעו לי, עשו לי ויבדקו את זה וכשיחזרו אליו ויגידו – לא אכלו לך, לא שתו לך, זה הכל בסדר בדקנו, אז בתשעים וכמה אחוזים של המקרים, הוא נרגע וגמרנו את הסיפור הזה. אבל הוא מרגיש יותר טוב, כי בדקו את זה ובאותם המקרים הספורים שהוא לא מרגיש יותר טוב, אז הוא יכול, יש לו לאן לפנות, הוא יכול לפנות.

אני חושב שאמון הציבור יכול להתחזק על ידי זה שהאנשים ברחוב יכולים, יכולים לפנות. אני חושב שצריך לדרוש יותר דרישות ממה שדרש השופט גולדברג. הוא דרש חשיבות ציבורית זה נכון, רק היועץ המשפטי לממשלה. האדם ברחוב לא צריך להתלונן על משהו שיש לו חשיבות ציבורית. אבל צריך לא רק תצהיר, צריך, צריכה להיות לא הכתובת הראשונה, זה צריך להיות כמו בכנסת שאם אתה פרסמת את זה בתקשורת, גמרנו עם הלבבר את זה יותר, כדי שזה יהיה בירור ענייני ולא בירור תקשורתי.

עכשיו אני רוצה להוסיף עוד שתי נקודות בקיצור נמרץ, שלא מדברים עליהן בכלל, ולדעתי הן חשובות להפליא.

לא רק את אמון הציבור בפרקליטות צריך לגייס, אלא גם את אמון הפרקליטים בפרקליטות צריך לגייס. כמו שאתה שוב נדבר באנלוגיה הצבאית, את אמון החייל במפקדים, את אמון החייל בצבא. אתה צריך להרגיש שאתה עובד בגוף שלא משאיר אותך לבד. כשתוקפים אותך,

לדעתך, לדעתך שלא כדון, אני חושב שהפרקליטים פיתחו לעצמם אתיקה ואני חושב שהאתיקה הזאת צריכה לומר, בין השאר, שפרקליט לא יישאר לבד כשהוא נהג על פי החוק ועל פי האתיקה של הפרקליטים. הוא, אני לא רוצה לדבר במונחים משפטיים של תום הלב, במונחי האתיקה. אתה פעלת על פי האתיקה, אז אני אתך וכשתוקפים אותך, לא חשוב איפה, בתקשורת או באיזה מוסד אחר, אז אני אהיה שם אתך ואתה, שאתה לא תהיה שם לבד.

מילה, משפט אחרון אני רוצה לומר על טיפוח, טיפוח האתיקה. טיפוח האתיקה של הפרקליטים זה טיפוח אתיקה שאין בה סנקציות, זה דבר חשוב מאוד לצורך הטמעת האתיקה שאין בה סנקציות, יש בה רק בירור מקצועי והעלאה מתמדת של הרמה והעיסוק בזה יכול, יכול להרים את אמון הציבור במידה ניכרת.

משפט אחד נגד חקיקה. אני חושב שסליחה, נכון, מי שיש לו איזה נגיעה לכנסת, אנחנו נכנסים לתהליך בכנסת, אנחנו יודעים איך זה נכנס, רק לא יודעים איך זה יוצא. ובמקרים כאלה, של הגבלת האפשרויות של הפרקליטות לעבוד כמו שצריך, זאת היא סכנת נפשות.

אז אני חושב שהצירוף הזה, של ביקורת פנים, במתכונת שקיימת, של ביקורת הפנים, מצד אחד, ומצד שני – נציבות תלונות הציבור המשרדית. אבל עכשיו היא לא תהיה המשרדית, של משרד המשפטים, אלא על-ידה תהיה נציבות תלונות הציבור בפרקליטות.

הצירוף של שני הדברים האלה מיותר חקיקה. מפני ששניהם גופים קיימים עם אתיקות קיימות עם מתכונת פעולה קיימת והם לא מעבירים, לא צריכים לעבור דרך שדה המוקשים שנקרא חקיקה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : תודה רבה.

דוברת : מר מאיר שטרית, בבקשה.

מאיר שטרית: אני רוצה לומר שאני מסכים עם אסא כשר, שאם בכלל צריך גוף של ביקורת אז הוא צריך להיות בנוסח הזה שהוא אומר שהוא ביקורת פנימית.

אני אבל רוצה להגן על המוסד שלי, על הכנסת. כי בכנסת, נכון שחברי כנסת יכולים להציע כל מה שהם מציעים, ירצו להגביל את הפרקליטות, אולי למחוק אותם אם צריך. אבל לצערי הרב, אני אומר בצער, שהכנסת הפכה להיות חותמת גומי של הממשלה. אין לכנסת שום מעמד היום. הכנסת לא יכולה להחליט שום דבר, שהממשלה לא רוצה. כי התקנון הקואליציוני הוא כזה שחברי הקואליציה חייבים להצביע בעד כל דבר שהממשלה מאשרת, ונגד כל דבר שהממשלה לא מאשרת. זאת אומרת, אין ערך לכנסת. ועדת שרים מחליטה הכל, כך שגם אם מגיעים לדיון בכנסת על חוק והממשלה יודעת מה היא רוצה והיא מוכנה לכן להעביר את זה, אני אומר לך, שהממשלה יכולה להעביר כל נקודה בחוק כמו שהיא רוצה. כי לא שואלים את דעת חברי הכנסת. אני אומר לך בצער, הרבה מהח"כים מצביעים בכלל בלי לדעת למה. אתה אומר תצביעו א', מצביעים א', אפילו לא יודעים על מה מצביעים.

פרופ' אסא כשר: יכול להיות שזה יהיה יותר מפחיד, אפילו.

מאיר שטרית: אבל זו האמת. תשמע, אני אומר בצער, אני אומר כמי שמכיר את הכנסת לפני ולפנים, הרבה מאוד שנים.

עכשיו, אני רוצה לומר כמה מילים על זכויות אדם.

מדברים הרבה על זכויות אדם, אבל מה מדברים בכלל על זכויות העבריינים. פה אנשים מתעסקים בזכויות העבריינין, זכויות האסיר, זכויות הזה, זכויות הזה. מי מגן על הרוב הדומם? אני רוצה לדבר על הרוב הדומם, על האזרח הפשוט, שהולך לעבודה, משלם מיסים, הולך לצבא, חוזר הביתה, רוצה לישון בשקט. שלא יפרצו לו את הבית, שלא ייכנסו לבית שלו, שלא יפגעו בילדים שלו, שלא יאיימו עליו, שלא יכו אותו ברחוב. מי מגן עליו? אני חושב שמערכת החוק היא הגוף היחיד, אכיפת

החוק היא הגוף היחיד שמגן על הרוב הדומם, על אלה שהם לא עבריינים.

ואני לכן תמהתי, כאילו, אם הייתי חושב שיש מקום היום שהפרקליטות מתעמרת באנשים, יש מצב נוראי, אז אני אומר – בוא צריך לחפש, לתקן משהו. המצב לצערי הוא הפוך, המצב הוא הפוך, שהאזרח הרגיל, הפשוט, הוא מדוכא. הוא במצב שהביטחון האישי שלו נפגע מאוד. ואכיפת החוק דרושה יותר, חיזוק ואימוץ ומתן כלים יותר חזקים ויותר טובים, מתן עצמאות יותר טובה ולא לפגוע. הרעיון לפגוע, לגשת בדרך הזאת, זה יהיה פגיעה לדעתי, פגיעה באכיפת החוק, פגיעה באלה שהם שומרי הסף, פגיעה באלה שבאמת מגנים על הרוב הדומם, על הציבור הגדול. זה המטרה, בעצם, של זרועות החוק.

ואם אנחנו הולכים לפגוע בהם, אני לא רואה סיבה מיוחדת. איך אומרים? If it's not broken, don't fix it, אל תתקן משהו שהוא לא שבור. הוא לא שבור, לא גילינו איזה שערוריות ענקיות כל שני וחמישי בפרקליטות. הפוך, בעיני.

אני חושב שהפרקליטות עושה עבודה טובה בתנאים מאוד מאוד קשים, בתנאים ממש,

דוברת: הוא טיפל במקרה אחד.

מאיר שטרית: מה?

דוברת: מקרה אחד שהיא היתה סנגורית. באמת, זה לא.

מאיר שטרית: היה, בסדר. יש, אין, אין מערכת שאין בה תקלה. כי הרי, לפי הגישה הזאת, לפי הגישה הזאת, צריך לבקר כל גוף, בכל מקום, בואו נקים גוף שיבקר במבקר המדינה. כי איני בטוח שמבקרים שם נכון.

ואגב, אמר מישהו פה תוך כדי הדיון, שאולי מבקר המדינה צריך אנשי מקצוע שיבקרו בגופים מקצועיים. אני, אגב, בעד זה. אני חושב, הדוגמה של מנדי אור, במערכת הביטחון, של ביקורת מערכת הביטחון, היא מצוינת. יושבים שם אנשים, אנשי, גם בגוף הזה, יושבים אנשי, אנשי צבא

בשורה הראשונה, שמכירים היטב את מערכת הביטחון, והם הגורמים המבקרים את המערכות הללו, באותה מידה, מבקר המדינה רשאי לקחת הרי אנשי מקצוע מכל תחום. הוא יכול למקצע את עצמו ולהגיד – תהיה יחידה שתטפל בגוף הזה ויחידה שתטפל בגוף הזה, אם זה מס הכנסה או שלטונות המס, אז הוא ייקח רואי חשבון ... להפך, זה תלוי לשיקול דעתו של מבקר המדינה. אני לא מבטל את הביקורת של מבקר המדינה. בעיקר אם מבקר המדינה עושה את הביקורת תוך כדי מעשה ולא בדיעבד ולא פוסט מורטום, כמו שעשה בזמנו לינדנשטראוס, אז רואים שאנשים גם חוששים באמת מביקורת המדינה.

לכן, ההגבלה, המגבלה לדעתי ... באמת מה שאסא אמר פה, אני חושב שאם יש, אם צריך להקים ביקורת כזאת, היא צריכה להיות בנוסח שאסא הציע אותה ולא שום דבר אחר.

אני שמח, אגב, שגולדברג קיבל בעניין הזה, לפחות לדעתי, כשהופעתי בפניו, גם את העובדה שהגוף הזה לא צריך להתקיים בצורה שהוא קיים, גם בעובדה שיועץ משפטי לממשלה, פרקליט המדינה, לא יכולים להיות מחוץ לביקורת. זה בלתי מתקבל על הדעת. אמרתי כל המוציא את עצמו מהכלל, כתוב באגדה, כפר בעיקר. לא יכול להיות שיבקרו את כל הפרקליטים, אבל לא את היועץ המשפטי לממשלה.

טוב, תודה רבה. אני מראש מתנצלת על האיחור ואני מתנצלת שאני פחות ציפי לבני:

או יותר באה, מדברת והולכת, אבל אני מבטיחה, אתם מוציאים אחר כך את החוברות, לקרוא את הדברים שאמרו גם אחרים, אבל הנושא, זאת אומרת, בחוץ ככה הכל סוער, אבל הנושא עצמו הוא נושא שמאוד חשוב גם לדעתי וגם בימים האלה ולכן היה לי חשוב לפחות לבוא ולשתף אתכם בעמדתי, כמי שבעצם הקימה את גוף הביקורת הזה, מהיותי שרת משפטים, אבל תמכה ברעיון הזה גם לפני כן ולהתייחס באמת בכמה מילים, לדו"ח גולדברג, שחלק מקבל, חלק דוחה, מה לדעתי צריך לעשות עכשיו.

קודם כל, התפישה שלי היא שגוף הביקורת אמור, בוודאי שזאת המטרה, לחזק את מערכות התביעה ולא לפגוע בהם. אנחנו נמצאים בעידן שבו יש שחיקה במעמד, בכלל, במעמד גם מערכות המשפט ואכיפת החוק. אנחנו נמצאים בעידן שבו הכל, בעיני זה דבר שהוא מאוד חיובי, הרבה יותר שקוף ונתון לביקורת, ואנחנו נמצאים בעידן שבאמת מערכות שהיו הרבה שנים בצל, בצל מוכוון, יוצאות לאור השמש, דווקא מבחינת אור השמש מחטא ולא מתוך רצון לפגוע בהם וגם מערכות ביטחוניות שהרבה שנים היו ללא חוק וללא ביקורת, נכנסות עכשיו תחת מערכת גם של חקיקה וגם של ביקורת.

עכשיו, לא סוד גם שיש מאבק, שהוא בכלל על מקור הסמכות במדינת ישראל, מאבק שהוא גם על התפישה, הוא הרבה יותר רחב, אבל הוא נוגע גם בזה, כי הוא בסוף, במאבק הזה, מי שנמצא בליבו של המאבק או מי שנשחק בהתנגשות הזאת, זה מערכות אכיפת החוק / שומרי הסף, שזה היועץ המשפטי לממשלה על שלוחותיו ומערכת המשפט, כי יש כאן מאבק מאוד מהותי מה מקור הסמכות, האם מקור הסמכות זה באמת חוק / חוקה שעוד אין לנו, ואז זה, שם הוא רלוונטי. מי שאוכף את החקיקה זה המערכות האזרחיות או שאנחנו נמצאים במצב שבו מקור הסמכות הוא הלכתי והפרשן הוא הרב ומערכות המשפט בעצם צריכות לסגת מפני התפישה הזאת וזאת מערכה, קרב, מאבק, אני לא יודעת איך לקרוא לזה, שניטש הרבה מאוד שנים ויש לו כל מיני דברים קטנים, שמופיעים מעת לעת בתפישה של מי הריבון ומי השלטון ומי יעשה את מה שהוא רוצה והאם אפשר לעצור אותו, שזה בנוסף על הוויכוח הזה, על מקור הסמכות. ויש גם מגמה שהיא מיוצגת גם פוליטית, שאומרת שאנחנו צריכים, שלטון העם משמעותו שהממשלה צריכה לשלוט והמשמעות היא שאפשר לפגוע גם בשומרי הסף, כי הם מפריעים לשלוט, כי הם עומדים בדרכה של ממשלה ליישם את המדיניות שלה ועל הדרך, כשאנחנו רואים בחוץ את

הכל בווער, יש גם מי ששם את האצבע, חוץ מההאשמות על הצד השני, יש עכשיו איזה מין עיסוק שלם ששם בתוך חבילה אחת את כל הרעים ביחד. זאת אומרת, לצורך העניין, אבו מאזן יחד עם ההנהגה הערבית, יחד עם המשפטנים, הם אלה שמונעים מאיתנו להביא ביטחון לאזרחי מדינת ישראל.

אני אולי, לא, אני לא חושבת שאני מקצינה. הם מצרפים את כל המלל שנשמע כאן בימים האחרונים, הכל בא ביחד.

ואז, בתי המשפט לא נותנים את העונשים המתאימים והפרקליטות היא זאת שמקלה ויש להם בכלל אגינדה והם כולם שמאלנים וזה גורם לאובדן אמון הציבור במערכות האלו.

עכשיו, כשהתחושה היא בכלל, שמדובר באיזה קליקה, גילדה כזאת שאחד שומר על השני, כשהציבור, שהיא לא נגישה לציבור, ושהיא לא פועלת, דרך אגב, אולי הייתי צריכה להתחיל בזה, יש לי אמון מלא בכל המערכות שהוכנסו תחת הביקורת, ואני אמשיך לעמוד גם באלף ואחד נושאים אחרים, תמיד בחזית הזאת, כדי לחזק את האמון בהם ולהגן עליהם.

ועדיין, כפי שאמרתי הרגע שאין, הממשלה עדיין כפופה לחוק וזה תפקידם של שומרי הסף וחובתם, כך גם אין ארגון שנקי מטעויות, משגיאות, ושנמצא מעל ביקורת.

עכשיו, זאת הסיבה שהוקם גוף הביקורת, מבחינתי, היועץ המשפטי לממשלה, בוודאי פרקליט המדינה והיועץ המשפטי לממשלה, צריכים להיות מבוקרים גם הם, למעט מספר דברים שמראש ביקשתי לא לכלול, לא את שיקול הדעת השיפוטי, לא לעשות את זה במהלך של משפט מתנהל, כדי שלא יהיה מצב שבו פרקליט תוך כדי דיון, מנצלים את זה לרעה, לא עם תלונות אנונימיות באמת, שאתה לא יודע איפה זה מתחיל ואיפה זה נגמר ואין אף אחד שמוכן לעמוד מאחורי זה ולא החלטות מדיניות, הרי היועץ המשפטי לממשלה, גם יש לו החלטות שהן החלטות

מדיניות, שלא עוסקות בתיקים ספציפיים, לא להכפיף את זה, כי זה סוג של התייחסות ל, כמו התייחסות לשיקול דעת.

זאת היתה תפישתי את הביקורת, אלה ההסכמות שהובלו והובאו במסגרת החלטה והוקם הגוף עם השם שרק בשביל זה שווה את דו"ח נב"מ? נב"מ? כן. כגוף עצמאי, במשרד המשפטים. וזה מקפיץ אותי עכשיו באמת לדו"ח ואיך אני רואה את מסקנות הדו"ח.

קודם כל, נתחיל מהסוף, כי אמרתי מראש שמבחינתי, היועץ המשפטי לממשלה צריך להיות כפוף לבין הקביעה הזאת בדו"ח גולדברג היא בהחלט מקובלת עלי, זה דבר שצריך להמשיך אתו הלאה וטוב שזה בא ממקור שהוא מקור חיצוני ולא כתוצאה מאיזה התכתשות פנימית בתוך משרד המשפטים, ואפילו לא בין השר או השרה, לבין היועץ המשפטי.

ההבחנה בין הביקורת המערכתית לביקורת הפרטנית,

האישית.

דוברת:

האישית, אני חשבת, אני חשבת שזה תקין לגמרי לעשות את שני הדברים. אני מבינה למה זה נאמר דווקא מצד מי שהיה מבקר המדינה, שאמון על הביקורות המערכתיות ולכן אולי זה, ולא יכול ומשרד מבקר המדינה לא נותן את המענה, חוץ מתלונות ציבור כזה, לביקורות פרטניות והדבר האחרון זה שאלת החקיקה, שצריך להבהיר דבר אחד, מבחינתי. מאחר וגם הגשתי כבר חוק, את החוק, בעצם עוד לפני שהיה הדו"ח, אין לי שום התנגדות לחקיקה. יותר מזה, הגשתי את החוק ואני מתכוונת להריץ אותו.

ציפי לבני:

הכנסת היא מקום לא צפוי בעליל ולכן צריך מאוד להקפיד שבאמת מה שנכנס לתנור הזה יצא לפחות בעיני כמו שצריך ולא יגיע למחוזות שהם מחוזות לא צפויים, שאולי עלולים באמת לפגוע, כי הוא ייכנס עכשיו, החוק הזה ייכנס לתוך המערבולת של חקיקה קיימת בכנסת ממילא, על כל השקפות העולם האלה שהרגע דיברתי עליהן.

אבל יש דבר שאני לא מקבלת, זה הניסיון של הפרקליטים, הנציגות שלהם, לטעון שאם ככה, כל מה שנעשה עד היום, זה לא חוקי ולא תקין, כי זה לא דן בזה. ואני אומרת את זה באמת, מנהמת ליבי, לא כאיזה שהוא דיון משפטי.

חלק מתפישת הציבור הלא מוצדקת, את גורמי התביעה, הפרקליטות, אני שותפה לזה שקוראים לזה גוף הביקורת על הפרקליטות, למרות שלא כך הוא, זה לא רק הגוף היחידי והוספנו לזה גם את התביעה המשטרתית, נובעת בין היתר מהתחושה שבאמת הם מתייחסים למה שהם עושים והם לא פתוחים לביקורת והם מתנגדים לביקורת ואם ככה, יש להם מה לעשות.

וההתנגדות העזה הזאת והשביתה שבעיני היתה, אני לא יכולה להגיד צודקת מבחינתם, כי אני מניחה שזה ייצג את האינטרסים על פי הבנתם, אבל בוודאי לטווח הארוך, טעות מבחינת אמון הציבור את המערכת. הגוף הזה חי וקיים, אני בוודאי מאוד מאמינה במקצועיות, ביושרה של העומדת בראשו, אבל אני בהחלט מקבלת את זה שאי אפשר לסמוך רק על פרסונאלית על העומד בראש הגוף הזה בעת נתונה, אלא צריך לסדר אותו ולעגן אותו ולכן כשורה תחתונה ואני באמת מתנצלת, כשורה תחתונה, הגוף צריך גוף ביקורת. החקיקה בתקווה שזה לא יוביל למחוזות שהם מחוזות בעייתיים, אני לפחות אקדם את החוק שגיבשתי. העניין המערכתי, אני מניחה שעוד יידון גם בכנסת, אני יכולה, אני חושבת שזה יכול להיעשות גם פרטני וגם מערכתי, אני לא, אבל אני כן, בוא נגיד את זה ככה, אם התוצאות היו שראוי שיהיה מערכתי ולא טוב שיהיה פרטני, הייתי נזעקת. זאת אומרת, החלק הפרטני, המקום שבו אדם יכול לפנות ויש לו כתובת והיא נבדקת, זה בעיני הדבר שהוא הכי חשוב בהקשר של אמון הציבור. האם זה יבוצע ויהיו שני גופים ומי יעשה את הביקורת המערכתית, נדמה לי שזה כרגע, כל עוד היא תתקיים, אז זה נראה לי שזה פחות חשוב.

אני מאוד מאוד מקווה שלא ישתמשו בדו"ח הזה, כדי להפוך את זה או להתכתשות מתוך הפרקליטות או התכתשות אישית עם הנציבה עצמה ובאיזה שהוא אופן, שרק יוסיף על כל העולם הדימויים הלא נכון שקיים ביחס לעולם המשפט בכלל ולגופי התביעה בפרט.

תודה רבה. אני מתנצלת, אני צריכה ללכת לבלגאן שמסביב. אני באמת מבטיחה לקרוא את הדברים שנאמרים.

תודה.

דוברת: עו"ד לימור פלד.

עו"ד לימור פלד: טוב, אני רוצה להתייחס לדו"ח גולדברג ולהגיד שמה שאני חושבת התוצאה המשפטית שהשופט, כב' השופט בדימוס גולדברג, אני חושבת שזאת ההזדמנות אולי גם להודות לו על עבודה מאוד יסודית, רצינית, על הליך מאוד שקוף ולא משנה מבחינתנו היתה מה תהיה התוצאה של כב' השופט, אבל ההליך התנהל בשקיפות, באמינות מאוד, בסבלנות רבה, נשמעו כ- 40 אנשים שונים ואני חושבת שלכן גם התוצאות שלו, לאחר שהוא מונה על ידי שרת המשפטים והיועץ המשפטי לממשלה, יש להם משקל רב ולא בכדי שרת המשפטים והיועץ המשפטי לממשלה החליטו אתמול בהודעה מאוד חשובה, לאמץ את המסקנות של כב' השופט גולדברג, הן לעניין מבנה הביקורת, והן לעניין אופי הביקורת.

אני רוצה להגיד את הכל כמכלול.

דובר: את נשמעת מאוד מתלהבת ... של הממשלה ...

עו"ד לימור פלד: אז אני רוצה להגיד למה אני מתכוונת.

כב' השופט גולדברג בעצם קובע בדו"ח שלו, שהמנגנון הקיים כיום, הוא מנגנון משובש, הוא מנגנון לא ראוי, לא נכון, הוא אפילו משתמש במילים קצת קיצוניות, הוא אומר – נוצר ייצור כלאיים, אין מודל כזה בעולם של הביקורת. הוא למעשה, יוצר עולם חדש של ביקורת אחרת לגמרי במתכונת שלה.

קובע השופט גולדברג, בהחלטה ובהמלצות שלו, מספר עקרונות מאוד בסיסיים בעולם הביקורת, שאחד מהם זה שלא יכולה להיות ביקורת פנימית וחיצונית ביחד, לא יכולה להיות ביקורת שיש בה גם מערכת וגם פרטני, כי זה יוצר קשיים.

עכשיו, למה לא יכול להיות פנימי וחיצוני? כי כל אחד, ביקורת פנימית יש לה הגנות אחרות, יש לה כללים אחרים, יש לה סמכויות אחרות. ביקורת חיצונית, יש לה כללים אחרים, סמכויות, הגנות, זה שתי מתודות שונות, זה שני עקרונות שונים. ואומר כבי' השופט גולדברג – צריך להחליט. זה פנימי וחיצוני, אי אפשר לעשות את שני הדברים ביחד.

כך גם לגבי ביקורת מערכתית ופרטנית, גם כאן, זה שתי מתודות שונות, והערבוב בין מערכתית פרטני, פנימי חיצוני, כל הדבר הזה יצר למרבה הצער, איזה שהוא סלט מעולם הביקורת, שגרר לפגיעה בזכויות, שגרר לפגיעה במבוקרים, שגרר לזה שלמעשה אם אנחנו לוקחים עכשיו רק את העניין הפרטני, זה לא היה ביקורת.

ואני חושבת שאחת הטעויות שאני נפלתי בהן בתחילת הדרך, זה שניסיתי להסביר למה ביקורת זה דבר חשוב, אבל עד שהבנתי שמה שלנו קורה, זה לא ביקורת. זה היה מעין הליך משמעותי, שעומד, אומר כבי' השופט גולדברג בצורה מאוד ברורה – לא צריך להיות עוד הליך משמעותי, יש מספיק מנגנוני משמעת ולא צריך להיות.

עכשיו, למה זה היה מעין הליך משמעותי? כי זה הליך ששופט את הפרקליט הספציפי, כי זה הליך שמסתיים בהכרעה משפטית שהיא מעין פסק דין, כי זה הליך שבמרכזו ההליך נמצא, במוקד ההליך נמצא הפרקליט ולא איך לתקן את התקלה. ובמובן הזה, לא יכול להיות הליך משמעותי נוסף על המנגנונים האחרים וגם לא יכול להיות, זה לא יכול להיות הליך משמעותי בלי ההגנות של הליך משפטי. ולכן במובן הזה, כשיוצרים הליך משמעותי, אם לא יוצרים יחד אתו את ההגנות הבסיסיות, כמו השגה, כמו ערעור, כמו ייצוג, כמו כללי סדר דין, אם לא יוצרים את

הדבר הזה, אז נוצר מנגנון משובש, שהוא לא ביקורת ולכן אין התנגדות לביקורת, יש התנגדות למנגנון משובש, למנגנון שהוא לא סדור, למנגנון שהוא מנוגד לכללי הביקורת ולעקרונות הביקורת, לזה יש התנגדות. במובן הזה, אני רוצה להבחין עכשיו את שני הדברים שכבי' השופט גולדברג מנה. לגבי הביקורת המערכתית, קובע כבי' השופט גולדברג, זה צריך להיעשות בצורה פנימית ואני חושבת שבמובן הזה, אנחנו גם יכולים להתחבר לאמון הציבור כי אם אומרים שדו"ח ביקורת צריך להיות מפורסם, זה בסדר. אבל צריך להבין שדו"חות של מבקר פנים, המטרה שלהן זה לתקן, זה שהמבוקר יקרא את הדו"ח ואחר כך מבקר הפנים יעקוב אחרי הדבר הזה וזה יהיה עזרה ניהולית. זה בטח לא יכול להיות פסטיבל תקשורת.

כי פסטיבל תקשורת, סליחה, זה משהו שלא פוגע באמון של הגוף המבוקר וזה לא, זה לא משהו שעוזר למבוקר, זה פוגע באמון של הגוף המבוקר. אם אנחנו פותחים את העיתון וכל שני וחמישי אנחנו רואים כתבות מאלה שנמצאות על עמודים שלמים, מה לא עשה הגוף הזה בסדר ועוד פעם לא עשה בסדר ואין מה עשה הגוף הזה בסדר, אז זה פוגע באמון הציבור, קל וחומר, כשהגיעו פרקליט המדינה, הגיעו פרקליטי מחוז וסיפרו שההתעסקות בביקורת היא גוזלת בערך בין 15% ל-20% מהזמן שלהם.

אז אני חושבת שכשמדברים על ביקורת צריך לשאול מה המחיר, מה המחיר לפרקליט, מה המחיר להנהלה, מה המחיר שנדרש מהציבור עצמו, כתוצאה מהדבר הזה.

ולגבי פרטני ובוזה אני אסיים. לגבי פרטני, אני חושבת שאין הצדקה. כי אני חושבת שיש די גופי ביקורת, בטח ובטח זה לא יכול להיות הליך משמעותי. בואו נניח שזה צריך להיות סוג של Ombudsman, שמקבל תלונות לא כדי שישפטו את הפרקליט, אלא כדי שייראו איך אפשר לתקן את המערכת, שזה מה שקובע כבי' השופט גולדברג.

אני חושבת שיש את זה. יש את זה במבקר המדינה, יש את זה במבקר פנים. אבל בהנחה שצריך להיות את זה, קם השופט גולדברג ומונה שורה ארוכה של חסמים והגנות כל כך חשובות, שלא היו עד היום והם כל כך חשובים בשמירה על העצמאות של הפרקליט.

אומר השופט גולדברג – העצמאות של הפרקליטות היא נשמת אפה של התביעה במדינת דמוקרטיה. היא מתבטאת בכך שהיא פועלת ללא השפעה חיצונית וללא מורא. בלעדיה, לא ייכון מערך תביעה ראוי.

ולכן, אלה עקרונות שאם בסופו של דבר יחליטו על קמה של Ombudsman, בעיני זה לא צריך ולא נחוץ, אבל אם זה יוקם, יש חשיבות לשמור על כל אחד ואחד מהכללים האלה, כדי שתהיה, יהיה מערך תביעה ראוי, יהיה מערך תביעה שידע לפעול, שיוכל לפעול, שיפעל ללא מורא ויוכל לבצע את תפקידו.

ואנחנו יצאנו למאבק בעניין הזה, אני רוצה לסיים, כדי להגן על זכויות אבל גם כדי להגן על הציבור ולהגן על הפרקליטות. אנחנו חשבנו שפרקליטות שבה פרקליט יחשוש, פרקליט יפעל במורא, פרקליט לא יוכל לעשות את עבודתו, ייפגע הציבור, ייפגע אמון הציבור בפרקליטות ובמובן הזה, אם רוצים ביקורת, צריך לדעת מה המינון, מה הגורמים המתאימים וצריך לדעת איך לבצע אותה לא כהליך משמעותי. ואם הגורם המתאים זה בית המשפט, אז צריך לתת לבית המשפט לעשות את העבודה. הוא רואה את התמונה המלאה, הוא רואה שלוש שנים של התדיינות, הוא רואה מה טוב ומה לא טוב ולא לקחת בפניצטה אחר כך איזה אמירה של פרקליט ועכשיו לשפוט אותה בנפרד מכל ההליך.

אז יש מנגנונים מתאימים וצריך לשמור עליהם.

דוברת: עו"ד יהושע למברגר.

עו"ד יהושע למברגר: אם נחזור לשאלה המקורית, מהו, מהו המודל הנכון לגוף ביקורת, בהנחה שנסכים. הולכים להקים גוף ביקורת או לקיים, יש צורך בביקורת, אני כן חוזר, רוצה לחזור למודל שבועדת השמונה הציבורי, אני

הייתי בין נציגי הפרקליטות בוועדת השמונה, ולחזור להצעה של המודל של היועץ, של מבקר המדינה ולהתייחס גם למה שאמר מוטה קרמניצר, וגם לדו"ח של השופט גולדברג.

ההצעה היתה הצעה להקים גוף לא עוד ביקורת, גוף מבוקר על ידי מבקר המדינה, אלא להקים גוף ייעודי בתוך משרד מבקר המדינה.

עכשיו, הגוף הייעודי הוא עוסק גם במה ש, מוטה, מה שנקרא מקום איחוד, מדוע? משום שהוא בוחן, למשל, קיום הנחיות. גוף כזה מוסמך, אם יש הנחיית יועץ משפטי, הוא לא מוסמך לבדוק האם ההנחיה היא נכונה, אני לא מציע שמישהו ייכנס לשאלה הזאת, האם המבקר בודק את הנכונות המשפטית של הנחיה. אלא הוא בודק האם הפרקליטים מיישמים את ההנחיה הזאת, האם היועץ עצמו מיישם את ההנחיה שהוא הוציא, האם יש שוויון בתוך הפרקליטות. אני חושב שזה סוג, סוג הביקורת לגיטימית גם למבקר המדינה, ודאי כשמדובר במבקר מדינה שהוא גוף בתוך מבקר המדינה שהוא ייעודי.

עכשיו, מאחר והוא תוך, הוא ייעודי, הוא גם, הוא יהיה בעל פיגורה משפטית כזו, שעם תקציב ועם משרה שימשוך את האדם המתאים לדבר הזה. אם מראש אומרים שזה תקן של שופט בית משפט מחוזי לשעבר, או שופט בית משפט עליון לשעבר,

מאיר שטרית: לגבי נציב קבילות השופטים, קבענו שזה יהיה שופט עליון, ... שופט עליון.

הוא צריך להיות פרקליט. משום שהוא מכיר את עבודת הפרקליטות.

עו"ד יהושע למברגר: לא משנה. או פרקליט מדינה לשעבר, לא משנה, או פרקליט מחוז לשעבר. זה לא משנה, זה לא, אני אומר את זה רק לצורך אמון הציבור שיהיה מישהו חיצוני לפרקליטות. גוף ייעודי שיכול להתעסק גם בדברים ייחודיים.

עכשיו, גם הביקורת הפרטנית, יכולה להשתלב, יש Ombudsman במבקר המדינה ויכול, יכול להיות משהו ייעודי אפילו לגבי, אז חברת הכנסת לבני אומרת, סוף כל סוף יהיה מישהו לפנות. רבותיי, היום יש הרבה לאן

לפנות. בדו"ח של השופט גולדברג, אומרים לי לאן פונים. יש מספיק לאן לפנות. אם יהיה טיפול אמיתי בפניות האלו ויש, בחלקו יש טיפול אמיתי, אנחנו לא היינו, אני הייתי ... גם בחלק בדברים האלו, אז, אז יש למי לפנות. זה, עם כל הכבוד, לדעתי זו דמגוגיה ובשביל לומר שסוף כל סוף יש למי לפנות. יש למי לפנות, יש כמה גופים שאפשר לפנות.

עכשיו, לכן, אני חושב בסופו של דבר השופט גולדברג מאמץ את העמדה העקרונית הזאת, כשהוא אומר – צריכים להקים את גוף הביקורת הייעודי בתוך מסגרת קיימת, עם המאפיינים המיוחדים, שהוא לא יהיה כפוף למנכ"ל משרד המשפטים, אלא מאחר וזה יהיה כלי ניהולי, אז יהיה, בעצם מי שייתן לו את ה, את סדר ה, את סדר ה, את תוכנית העבודה, זה יהיה היועץ המשפטי לממשלה.

הקושי שלי עם המסקנה של השופט גולדברג, ופה אני מקווה שהיועץ המשפטי ושרת המשפטים שאימצו את הדו"ח שאני רואה שהוא, אם אכן יאמצו את הדו"ח, יתנו לזה מענה. בגלל שאם מאמצים את הביקורת המערכתית לתוך משרד המשפטים כגוף, כחלק מגוף הביקורת הפנימית, מפספסים אלמנט מאוד מהותי והוא שהגוף הזה צריך לבקר מערכתית את מכלול התביעה במדינת ישראל ורבותיי, 90%,

דובר : ... המדינה ...

עו"ד יהושע למברגר : מאוד מודה לך. עכשיו, 90% או 85% מכתבי האישום במדינת ישראל, שלא נמצאים תחת הזרקור ושם יש גם בעיות קשות מאוד, גם בשיקול הדעת וגם במדיניות, לא נמצאים בכלל בידי הפרקליטות, נמצאים במשטרה, ברשויות מקומיות, במשרדים שונים. ונעשות על זה, ועל זה אין לנו יועץ משפטי.

היועץ המשפטי לגבי הפרקליטות, הכלי הניהולי שלו הוא מאוד פשוט. הוא קורא מלמעלה, אפילו באמצע ישיבה עם פרקליט המדינה, ולמשנים שלו, והוא מבקש על המקום אני רוצה חוות דעת ועמדות.

לגבי היועצים המשפטיים והתביעה המשטרית, אין לו את היכולת הזאת ודווקא לכאורה עם ההצעה של השופט גולדברג, כל האמת, ההיבט המערכתי, הבדיקה המערכתית, של כלל הגופים שמייצגים את מדינת ישראל בערכאות מחוץ למשרד המשפטים, זה נופל בין הכיסאות ואני חושב שצריכים לתת את הדעת על זה, את הדעת על הדבר הזה, בגלל שיכולה להיות תקלה מאוד חמורה, בגלל שהקימו את מספר, את דף העקרונות, עמדו על הדבר הזה, שהגוף הזה יבדוק את מכלול התביעה, את מכלול הגופים, האנשים המייצגים במדינת ישראל בערכאות שיפוטיות. היינו צריכים לתת את הדעת על זה, איך פותרים את זה מבחינה משפטית.

הפתרון שלי היה, ושלנו היה, שזה יהיה במבקר המדינה. אם זה אצל מבקר המדינה, זה פותר את הבעיה הזאת. זה מעלה בעיה אחרת שאם זה כלי ניהולי, אז היועץ המשפטי לממשלה ולא פרקליט המדינה, לא יכולים לתת סדר יום למבקר המדינה. אז יש פה איזה, יש פה איזה מתח שאם נפתור את זה בהיבט המשפטי, המחוקק, זה יכול לתת את הפתרון בגלל שיכול לתת פיתרון, אבל הוא צריך להיות פיתרון מותאם לעקרונות הביקורת, איך משלבים בין שני הדברים האלו, שלכאורה הם לא דרים בכפיפה אחת.

ולגבי הביקורת האישית, אני חושב שיש גוף כזה במבקר המדינה, יש גוף כזה גם בביקורת הפנימית. צריכים לעבות אותו. אם יהיו פרסונות משמעותיות בגופים האלו אז גם הגוף, הביקורת הפרטנית, האישית, תקבל משקל מאוד חזק. זהו.

דוברת: ד"ר אביעד בקשי.

ד"ר אביעד בקשי: אני חושב שגוף הביקורת קודם כל צריך להיות באמת יחידה ייעודית בתוך מבקר המדינה שהסמכויות שלה יוסדרו בחוק. כבר ב-2012, ד"ר יצחק קליין ואני הצענו הצעת חוק כזו בפני ועדה לביקורת המדינה בכנסת

וכאן, מכאן השאלה השנייה של מה התוכן, את מה צריך לבקר. ואני מבקש פה להרחיב.

אנחנו חושבים שאת כלל הסמכויות שמופעלות בידי מוסד היועץ המשפטי לממשלה, כולם צריכים להיות תחת הביקורת, זה כמובן אומר שגם היועץ עצמו צריך להיות תחת הביקורת, זה אומר שאנחנו לא עוסקים רק בביקורת של התביעה הפלילית ולא רק בהליך, באופן שבו הוא מתנהל ההליך הפלילי, אלא גם את שיקול הדעת, זה התחום הפלילי, גם את ייצוג המדינה בהליכים אחרים, מנהליים, בג"ציים, אזרחיים וכל דבר אחר. גם את הייעוץ המשפטי, בוודאי בסיטואציה הנוכחית, שזה נושא אחר לדיון, שנידון אצלנו בפורום קהלת בשבוע שעבר, כאשר הסמכויות הללו הן סמכויות עם שיניים, סמכויות מחייבות ולא בגדר ייעוץ, אז ממילא יש כאן הפעלת סמכות, כשיש הפעלת כוח גם היא צריכה ביקורת ולהרחיב את זה באמת גם לכל, לכל סיטואציה שבה בשירות המדינה משפטן מפעיל סמכות.

ככל שהסמכות גדולה יותר, כך הביקורת נדרשת יותר. ביקורת לא פוגעת בעצמאות, אני לא כל כך מבין את הטיעונים הללו שהיו כאן. לא מדובר במישהו שמתערב, אלא מדובר במישהו שאחר כך בא ובוחר מה עשית, תהיה מסוגל לעמוד מאחורי ההחלטות שקיבלת באופן עצמאי. אני לא מבין איזו פגיעה בעצמאות יש כאן.

הציבור שנותן מנדט לרשויות השלטון, הכנסת שנותנת אמון ברשות המבצעת, ושהיועץ המשפטי בעצם מופקד על אכיפת חוקיה, זכאים לקבל את המידע לפחות, את הידע, מה מתרחש שם. את העמדה הביקורתית כלפי מה שמתרחש שם.

וכאן באמת אני רוצה באמת להתקדם, מעבר לנקודה שנדונה בעיקר עד עכשיו, שזה בעצם הביקורת על האופן שבו מתנהל ההליך הפלילי, אז אני הוספתי כאן את שיקול הדעת המהותי.

בסופו של דבר, עיקר העוצמה שמופעלת בידי התביעה ופה אני עדיין מדבר על הפלילי, היא בהחלטות שבשיקול הדעת. בהחלטות האם להגיש כתב אישום, איזה סעיף לבחור, איזה עונש לבקש, האם להתעקש על ערעור, שם זה הנקודה שבה מפעילים את עיקר השיניים. זה נכון גם במקרה הפרטני ויכולים להיות תקלות במקרה הפרטני שזכאיות, זכאיות לפחות לבירור בדיעבד, לבוא ולומר – המערכת עובדת נכון וגם באופן מערכת.

זה יכול להיות סיטואציות שבהן באופן מערכתי, יש תקלה בגלל שהניהול הוא לא נכון או לא שמים לב או לא יודע מה, מה לעשות, כולנו בני אדם, וגם אני רוצה כמובן להצטרף למלוא ההערכה לרשויות אכיפת החוק במדינה, אבל גם כעניין של החלטות של מדיניות.

אם מתקבלת בישיבת יועץ במשנים או בישיבה כל מיני פורומים בפרקליטות או בייעוץ המשפטי, שמחליטות למשל שעבירה מסוימת לא נאכף או שנחמיר במיוחד באופן יחסי, על עבירה זו לעומת עבירה אחרת, כל הדברים הללו, הם החלטות שצריכות להתקבל באופן עצמאי, אבל מן הראוי שתהיה עליהן ביקורת.

כאשר אני מדבר עכשיו על סמכויות שמופעלות בידי הפרקליטות, בתחום ייצוג המדינה, בהליכים שאינם פליליים. לא צריך לספר, זה מיותר פה להיכנס, וגם אין זמן, לדוגמאות שבהן עמדה שמוצגת בשם הממשלה לבג"צ, ההשפעות שלה, הכלכליות, המדיניות, הביטחוניות, הפוליטיות, יכולות להיות דרמטיות ושוב, פה אני לא מקבל את זה שזה, שצריכה להיות עצמאות, אבל בוודאי אם התזה היא שלפרקליטות יש יכולת עצמאית לבחור את העמדה שהיא מציגה בשם המיוצג שלה, אז צריך ביקורת, אבל גם אם נלך לשיטתי שלי, שהעמדה צריכה להיות עמדה אותנטית, אז צריך לבדוק האם זה קרה, האם זה התרחש, מה, מה נאמר, מה לא נאמר, האם לא, האם לא, האם לא היו תקלות בעניין הזה. ואני מסיים כאן, כמובן בכל הסוגיה של הייעוץ המשפטי לממשלה.

מאיר שטרית: מי היית מציע שיקבע את העמדה?

ד"ר אביעד בקשי: מה?

מאיר שטרית: מי ייקבע את העמדה, בבג"צ?

ד"ר אביעד בקשי: את העמדה, בסופו של דבר, באופן שוטף – הפרקליט, הוא זה שמנסח אותה. אבל זכות המילה האחרונה בסיטואציה של חילוקי דעות בין שר לבין היועץ המשפטי לממשלה, עד שתדד על הפרקליט, אבל גם היועץ המשפטי לממשלה, ברור שהשר הוא זה שצריך לקבוע את עמדתו, זה מה שמקובל בעולם.

עו"ד משה לדור: זו שאלה משפטית?

ד"ר אביעד בקשי: מה?

עו"ד משה לדור: זו שאלה משפטית?

ד"ר אביעד בקשי: מהי העמדה, לא לגבי מה האופן שבו אתה מנסח את התשובה המשפטית, אבל אנחנו חורגים פה לנושא אחר, שהיה לנו כנס בשבוע שעבר אצלנו.

עו"ד משה לדור: מי יקבע אם השר מפר את החוק כאשר הוא,

ד"ר אביעד בקשי: בית המשפט. בית המשפט. אבל אנחנו חורגים מהנושא.

אם שר בא ואומר – אני, אני אומר שמה שהתנהלות שאני מתנהל בה, למרות שהיועץ המשפטי לממשלה חשב אחרת, אני עומד מאחוריה ואני מבקש את זה להציג בפני בית המשפט, בית המשפט הוא זה שיפסוק והוא זה שצריך לפסוק וזה מה שמקובל גם בעולם המערבי.

אני אסיים באמת, אני מסיים אבל באמת בנושא האחרון שגם הוא כמובן משיק לאותו דיון, של סמכויות היועץ המשפטי לממשלה.

אם אנחנו מדברים על יועץ משפטי,

ד"ר עו"ד דודי תדמור: אתה כבר בשלוש דקות חריגה מהזמן. אז בוא,

ד"ר אביעד בקשי: אני מסיים תוך דקה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: תשמור, תשמור לזמן אחר, אז אני צריך לתת, ... [מדברים יחד]

ד"ר אביעד בקשי: לא, אני לא מדבר על סמכויות היועץ, אני מדבר על הצורך לבקר את הסמכויות שמפעיל, אני הייתי מסיים, אם רק תיתן לי.

הסמכויות, ברגע שיועץ נותן חוות דעת פומביות, חוות הדעת שלו נחשבות כמחייבות, האפקט שלהן בניהולה של המדינה הוא אפקט משמעותי, הוא אפקט שכולנו רואים אותו בשבועות האחרונים וגם הוא דורש ביקורת.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : תודה רבה.

דוברת : עו"ד לימור זר גוטמן.

עו"ד לימור זר גוטמן : אני רוצה להסביר, דבר ראשון, העמדה שלי שחשוב שזה יהיה אותו גוף שיטפל גם בביקורת המערכתית וגם בתלונות הפרטניות. יש חשיבות שזה יהיה אותו גוף ולא יהיה את הפיצול ובחלק הזה אני חולקת על הדו"ח של גולדברג, משתי סיבות. סיבה ראשונה, הרבה פעמים התלונות, אנחנו קוראים להן תלונות פרטניות, אבל הרבה פעמים הן בעצם עוסקות במשהו מערכתית. זה נקרא פרטני, כי המתלונן הוא פרטני. אבל יכול להיות שמה שעולה ואפשר לראות את זה גם בדו"חות שכבר הגישה הנציבות, התלונה הפרטנית מובילה בעצם לבדיקה מערכתית או התשובה לתלונה הפרטנית היא מערכתית.

ברגע שזה שני גופים, מה יהיה? זאת אומרת, הם ירוצו לכאן, ירוצו לשם, מפספסים פה את הטיפול.

וסיבה שנייה, זה נוצרת מומחיות. מכיוון שסך הכל הם בעצם מבקרים את אותה התנהלות, בין אם זה בצורה מערכתית או בין אם זה בצורה פרטנית, יש חשיבות מאוד גדולה וחזרו כאן כל הזמן לנקודה שכולנו מסכימים על ביקורת ייעודית. למה? כי ביקורת ייעודית יש בה מומחיות. אז צריך להמשיך עוד צעד אחד. אם חשובה ביקורת ייעודית, שיש בה מומחיות, אז צריך שבעצם גם המערכתית וגם הפרטני, יעשו בידי אותו גוף.

עכשיו, נקודה שנייה כאן, ששוקי דיבר עליה. אם זו תהיה ביקורת פנימית, יחידה ייעודית בתוך משרד המשפטים, אז בעצם מתוך 3,400 מייצגים שהיום נקטה המבקרת, אנחנו נוכל לבדוק רק כ- 1,000 – 1,300. רוב המייצגים הם לא, לא בפרקליטות. אתה הערת נכון ולכן יש כאן בעיה

מאוד גדולה ולכן הפתרון הוא לא ללכת למבקר המדינה ואז יש בעיה בניהולי, מה ששוקי כאן אמר, אלא הפתרון הוא נמצא. יש כבר את הנציבות ושוב אני חוזרת לנקודה שאמרת, יש לנו כאן דבר פנטסטי. אנחנו דנים במשהו שהוא כבר קיים ואפשר לראות איך הוא פועל ואפשר לראות איך הוא מטפל בכל החששות. הרי זה כבר לא חששות באוויר. אפשר ללכת ולהסתכל ונכון שאפשר להגיד – אוקיי, יש עכשיו את הלה גרסטל, אבל אפשר והיא אישיות מוערכת. אני נוטה להאמין שגוף כזה, שנהנה מאמון של הציבור ושהוא יישאר גוף חיצוני, שיישאר במתכונת שלו, לא משנה מי שינהל אותו, אותה הקפדה שהלה גרסטל מקפידה, היא תימשך ואולי יותר, תלוי מה שתקבע החקיקה.

ולכן, אני חושבת שזה טוב, אני חוזרת לאמירה כאן של If it's not broken why fix it, יש משהו שפועל – הנציבות. הגוף היחיד שחושב שהוא לא פועל, לא כל כך הצליח לשכנע אותנו למה הוא חושב שהוא לא פועל, זה ארגון הפרקליטים. אני לא שמעתי איזה שהיא טענה קונקרטית שתראה משהו שלא פועל כרגע בנציבות.

הם אומרים יש פסטיבל תקשורתי וזה לא פועל. אני רוצה להזכיר שמי שאחראי בהרבה מידה על הפסטיבל התקשורתי, זה גם ארגון הפרקליטים. זאת אומרת, זה קצת כמו מישהו שמדליק את המדורה ואז רק וצועק – יש אש.

הדו"חות האלה מהר מאוד לא היו מקבלים את הפסטיבל התקשורתי הזה, תראו את הדו"חות שמוציאה הנציבות.

עו"ד לימור פלד: לימור, את ראית את הדו"ח האחרון שפורסם בעיתון?

עו"ד לימור זר גוטמן: כן,

עו"ד לימור פלד: כל עיתון פרסם שניים שלושה עמודים על כל דו"ח שמתפרסם. מבקר המדינה פעם בשנה מפרסם דו"ח, בסדר, אז רואים,

עו"ד לימור זר גוטמן: מה רע בפרסומו? אני לא רואה בעיה בזה.

עו"ד לימור פלד: אני אגיד לך, אני אסביר לך. מבקר המדינה רואה את כל המשרדים,

עו"ד לימור זר גוטמן: פסטיבל תקשורת?

עו"ד לימור פלד: כן. מבקר המדינה רואה את כל המשרדים. את רואה את המשרד הזה, את המשרד, איפה זה ממוקם. פעם אחת בשנה את רואה. כאן מתפרסמות הנחיות, מתפרסמים דו"חות, כל שני וחמישי וכל הזמן הזה, עו"ד לימור זר גוטמן: זה שקיפות.

עו"ד לימור פלד: כל השלילי הזה, אני אגיד לך מה רע, אמרו ארגוני הסיוע, כתבו מכתב לגולדברג ואמרו – אנחנו רואים ירידה בפנייה של נאנסות, בעקבות זה שהפרקליטות מוצגת כל הזמן באור שלילי. לא אני אמרתי את זה, אמרו את זה אנשים מאוד חשובים. יש כנראה נזק,

עו"ד לימור זר גוטמן: אני, אני, יש לי, הייתי בודקת, הייתי בודקת.

עו"ד לימור פלד: יש נזק לזה שכל הזמן הזרקור הוא שלילי. אין מה לעשות, זה עובדה. ואם הזרקור שלילי, איך אפשר להעלות את אמון הציבור?

עו"ד לימור זר גוטמן: אז תאזנו את זה.

עו"ד לימור פלד: בזרקור שלילי.

עו"ד לימור זר גוטמן: תוציאו דו"ח. מישהו כאן אמר, אז תאזנו את זה. יש את היועץ המשפט לממשלה, שיכול להוציא דו"ח שעתה, בדו"ח האחרון, קיבלו שבחים, קיבלה שבחים ...

עו"ד לימור פלד: שכל הזמן זה ... [מדברות יחד]

... [מדברים יחד]

ד"ר עו"ד דודי תדמור: הנקודה ברורה. סליחה, אנחנו לא מפתחים פה רב שיח, חברים. לגמור בבקשה, אנחנו לא מפתחים פה רב שיח. לימור.

עו"ד לימור זר גוטמן: כתבות בעיתון שמסכמות דו"ח, אני לא רואה בזה שום בעיה. באותה מידה, גם הפרקליטות מוזמנת להוציא איזה שהם נתונים. השקיפות הזאת היא מאוד חשובה ואני חושבת גם שתוך כמה זמן ההתרגשות, כיוון שמעולם לא היו דו"חות כאלה, אז ברור מאליה שזה תופש שלושה עמודים בעיתונים ויש עניין רב. כי פתאום הציבור נחשף למשהו. מעולם לא ידענו ויכול להגיד לך את זה גם דודי תדמור, לא ידענו מה משך הזמן של

הטיפול בתלונה ופתאום הדברים האלה נחשפים פעם ראשונה, אז בטח שיש עניין רב. ושוב, כיוון שמדובר בזכויות של אנשים, אז ברור שיש עניין. אם הדברים האלה היו שקופים מלכתחילה, אז לא היתה מתעוררת כל ההתרגשות הזאת סביב הדו"חות, זה פעם ראשונה שאנחנו נחשפים לנתונים האלה.

חיים פס: ... שזה לא נכון, מבקר המדינה שהוא התייחס למבט שהוא באמת, אי אפשר, אי אפשר לעוות את המציאות בצורה כזאת. סליחה על ההתפרצות.

עו"ד לימור זר גוטמן: הוא ישב ובדק מדדים,

חיים פס: אבל אי אפשר, אי אפשר לעוות את המציאות. מבקר המדינה פרסם דו"חות על כל הנושאים האלה,

עו"ד לימור זר גוטמן: על העמידה בהנחיות של היועמ"ש?

חיים פס: מבקר המדינה, הדו"חות שלו חשופים לכלל הציבור. אפשר להיכנס לאתר האינטרנט של מבקר המדינה, הוא מגיש את זה לכנסת, הוא כפוף לחוק הביקורת. על כל הנושאים האלו התפרסמו דו"חות של מבקר המדינה. אני מאוד מתנצל אם מישהו לא קרא אותם. אבל התפרסמו ודרך אגב, גם הבעיות טופלו והן מטופלות.

אז להגיד שלא היו דו"חות כאלה, זה פשוט עיוות המציאות.

דוברת: מה דעת ... על משך הטיפול, ...

דובר: נכון.

דוברת: ד"ר יצחק קליין. רצית?

ד"ר יצחק קליין: כן.

אני כמובן חושב שההמלצה של השופט גולדברג להעביר את הביקורת הפרטנית מול גוף עצמאי בחקיקה, זו המלצה נכונה. אני רוצה אבל להתייחס בדבריי לשני נושאים אם יש לי את הזמן. אחד הוא נושא של ביקורת על שיקול הדעת והשני הוא התפקיד, והשני הוא העמדה של השופט גולדברג, לגבי הביקורת המערכתית.

אני חושב שהאמירה הזאת, איך אפשר לבקר את הביקורת של פרקליט, זה מושג שהוא לא מוכר, לא מובן, לגופי הביקורת שפועלים במדינות אחרות, במיוחד באנגליה ובארצות הברית. אני רוצה לצטט בקצרה. אנחנו קיבלנו מכתב מראש מבקר התביעה המלכותית באנגליה ושם כתוב בין היתר, אני מצטט, תרגמתי – תיקים נבדקים כדי להעריך את תפקוד הפרקליטים, כולל האם התפקוד עמד בסטנדרטים הגבוהים במדריך לתובעים מלכותיים, אנו מדגישים כי המבקרים משתדלים להיות אובייקטיביים ולקבוע אם ההחלטה שהתקבלה סבירה ולא אם המבקר עצמו היה מגיע בדיוק לאותה מסקנה.

עכשיו, ברור לחלוטין כי הערכה כזאת, החלטה אם התובע קיבל החלטה סבירה, זו ביקורת של שיקול הדעת, ברשותך.

דוברת: לא, יצחק, ... [מדברים יחד]

ד"ר יצחק קליין: עכשיו, לגבי ה,

דובר: הם הוא עומד בהנחיה, אם הוא עומד בהנחיה.

ד"ר יצחק קליין: אבל סליחה, סליחה.

דובר: זו השאלה ... [מדברים יחד]

דוברת: אי אפשר להפריע.

ד"ר יצחק קליין: לגבי, לגבי הגוף האמריקני הפדראלי, OPR שוב אני מצטט ממסמך רשמי

של ה- OPR, ה- OPR קובע על סמך כל הממצאים אם הפרקליט הנילון הפר אמות מידה מקצועיות בהפעלת סמכותו לחקור, לייצג או לייצג. אם ה- OPR מגיע למסקנה כי לא מדובר בהפרת אמות מידה מקצועיות, הוא קובע אם הפרקליט טעה בשיקול הדעת, התנהל באופן לא ראוי במישור אחר, עשה טעות או התנהל כשורה.

בעצם, כל היבטי הבדיקה המתוארים כאן, הם בחינה של שיקול הדעת של הפרקליט.

עכשיו, איך אני עומד עם הזמן?

ד"ר עו"ד דודי תדמור: יש לך עוד שתי דקות.

ד"ר יצחק קליין: אוקיי. עכשיו, הפעלת שיקול הדעת על ידי פרקליט, אינה איזה תורת סוד שרק שותפי סוד יכולים להבינו. הן בבריטניה, הן בארצות הברית, עבודתם של פרקליטים נבחנת לאור קוד מקצועי רשמי, מגובש, ציבורי, שמתאר את מה שמקובל ומה שאינו מקובל.
 עכשיו נשאל את השותפים מהצד הזה של האולם, האם בישראל יש קוד מגובש כזה?

דוברת: כן.

ד"ר יצחק קליין: ערוך, נגיש וסמכותי? יפה.

דוברת: כן.

ד"ר יצחק קליין: יש מעקב אחרי ביצוע אחיד של מדיניות התביעה, הכלולה במאות הנחיות היועמ"ש? כן.

אלו שאלות שהביקורת המערכתית בבריטניה ואני מדבר על הביקורת המערכתית בישראל, ישאלו. ואם התשובה היא חיובית, יש, אז יופי.
 אני חושב שצריך ביקורת מערכתית כזאת בישראל, כמו שיש באנגליה. הביקורת הפנימית בישראל היא אנמית, היא לא תובענית לעומת מה שקורה באנגליה, שבו יש התפישה שביקורת הוא גוף ביקורת שבה לשפר, לשאול שאלות קשות לגבי ניהול, לגבי מדיניות ומשפט אחרון, אחד הדברים שקרו באנגליה, בתביעה המלכותית, בעקבות הקמת גוף הביקורת על התביעה המלכותית, היה שכל מערך הביקורת של הגוף הזה, שוכפל על ידי התובע המלכותי הראשי, בתוך התביעה המלכותית, כי הם אמרו שם – וואלה, ישאלו אותנו שאלות, בואו נדאג שאנחנו יודעים מה התשובות לפני ששואלים אותנו.

דוברת: ד"ר גיא לוריא.

ד"ר גיא לוריא: אני אחלק את הדברים שלי גם אני אתייחס לדו"ח של השופט גולדברג, ואני אחלק את הדברים שלי לצד הסמכות בדיקת התלוונות וגם, ולצד הסמכות לביקורת המערכתית, בהתייחסות של השופט גולדברג.

אז באופן כללי, אני מסכים עם, עם מה שאמר השופט גולדברג בדו"ח שלו, עם, קודם כל עם הותרת הסמכות הזאת על כנה, מיסודה בחקיקה, הוספת מנגנוני הגנה על הפרקליטים, חיסיון, תצהיר וכל הדברים האלה וגם החלת הסמכות הזאת על בדיקת התלונות על היועץ המשפטי. אני חושב שצריך לשים לב במיוחד לנקודה אחת כשבאים ליישם את מה שאמר השופט גולדברג וזה נקודת המינוי של הנציב או הנציבה, בחוק, איך שמעצבים את זה בחוק. בעיקר חשוב לשמור את אי תלות ה, זה שדרך, דרכי המינוי ישמרו על אי תלות ועל עצמאות הנציב הזה, כי אחרת כמובן אם הנציב הזה לא יהיה עצמאי, גם אנחנו עלולים באמת לפגוע בסמכויות, בעצמאות של התביעה.

עכשיו, לגבי הביקורת המערכתית, אני פחות מסכים עם השופט גולדברג ואני לא מתכוון רק לפיצול שהוא עשה בין הביקורת המערכתית לביקורת הפרטנית ופה אני מצטרף, מסכים עם הדברים של ד"ר זר גוטמן. אני חושב שגם חשוב לציין שגם בחוק הביקורת הפנימית מוזכר במפורש שמבקר פנים יכול להיות נציב תלונות הציבור של המשרד. אבל אני אתמקד דווקא בפער שאני חושב שקיים בין התכלית של חוק הביקורת הפנימית לבין התכלית של הביקורת הייעודית שנחוצה, אני חושב, לגופי התביעה. גוף ה, חוק הביקורת הפנימית יוצר ביקורת שבוחנת בעצם, זה כלי ניהולי, כפי שאמרו פה, בוחנת יעילות, היא בוחנת התאמה ליעדים שנקבעו על ידי נבחר ציבור. בעצם, יעדים נקבעים על ידי דרג פוליטי, על ידי השר שהוא ממונה על, שהוא בעצם אחראי על יחידת הביקורת הפנימית וההנחה שהיעדים האלה טובים, נכונים, וכל מה שהביקורת הפנימית בעצם עושה, נותנת כלי ניהולי נוסף, למנכ"ל, לבדוק אם באמת היעדים האלה מוגשמים.

אני חושב שתכלית הביקורת שנחוצה בתביעה, בגלל גם מה שאמרתי בסיבוב הקודם של הדברים, היא שונה. אני חושב שאנחנו צריכים, קודם כל, אני מזכיר עוד פעם, הייעוץ המשפטי לממשלה הישראלי הוא חריג

בזה שהוא לא מפרסם דו"ח שנתי וכתבתי על זה גם במחקר המדיניות שהתפרסם לא מזמן על אמות מידה להערכת היועץ המשפטי לממשלה. ובעצם, זה בא לידי ביטוי בכל זרועות התביעה. השקיפות והדיווחיות של התביעה היא יחסית נמוכה בהשוואה עולמית ואני חושב שבגלל זה מה שצריך זה ביקורת שתגביר את השקיפות, תגביר את הדיווחיות של התביעה וכפי שד"ר זר גוטמן אמרה, אם, זאת אומרת, אם היועץ המשפטי לממשלה או גופי התביעה היו מפרסמים את הדו"חות שלהם, מפרסמים למשל את תוכנית העבודה שלהם, שהיא כרגע רק משהו פנימי, אז זה היה מועיל מאוד ויכול להיות שהיה צריך, פחות היה צריך את הביקורת הזאת.

אני חושב שמה שחשוב באמת ואני מצטרף לדברים של פרופ' קרמניצר, זה ביקורת איכותית, ביקורת בקרת איכות, והנציבות שהיתה, שהיתה, שיש, באמת יכלה להיות משהו שבסופו של דבר מביא לבקרת איכות כזאת.

אני מזכיר, למשל, את מה שעו"ד למברגר כתב, יחד עם חבריו בצוות השמונה, שאחד הדברים שצריכים זה לבדוק כשלים והסדרים חסרים המחייבים הבהרה והשלמה. אני לא חושב ש, אני לא חושב שביקורת פנימית יכולה לעשות את זה. אני לא חושב שביקורת פנימית לא מתפרסמת, יכולה לתרום לשקיפות. אני לא חושב שביקורת פנימית שכפופה בעצם, תוכנית העבודה שלה כפופה ליועץ המשפטי לממשלה יכולה לתרום באמת לאחריות, לדיווחיות של ה, של גופי התביעה. אני חושב שזה שגוף ביקורת פנימית במשרד המשפטים בעצם יכול לחול רק על הפרקליטות וכפי שאמר עו"ד למברגר, לא יכול לחול על התביעה המשטרית, על מיופי הכוח, על התובעים במשרדי הממשלה השונים, שדווקא עליהם, אפשר להגיד שצריך אפילו עוד יותר, הבקרה הייעודית הזאת, היא נחוצה במיוחד. זה שהיא מוצאת החוצה בגלל שזה מודל של ביקורת פנימית, זה גם בעייתי.

בקיצור, זה אני חושב חלק מהחסרונות שיש פה למודל הזה, המודל הזה של חוק הביקורת הפנימית והיה עדיף באמת מודל אחר. תודה רבה.

דוברת: גב' רות שמיר.

רות שמיר: אני מוותרת על זכותי כי דברים כבר נאמרו. תודה.

דוברת: גב' נעמי בנימיני.

נעמי בנימיני: אני רוצה להתייחס לכמה דברים.

האחד, באמת לשאלה האם צריך, האם מדובר בגוף שמאחר ואין לו דוגמה בעולם, האם בעצם מאחר וזוהי בעצם המציאות האם באמת צריך לבטל בכלל את הרעיון שצריך גוף כזה. אני חושבת שזה שאין גוף כזה, זה לא אומר שלא צריך להקים גוף כזה. אני חושבת שבאמת יש פעילות של שנה וחצי שמעידה על החשיבות של הגוף באמת ועל היתרונות שהוא באמת יכול לספק, גם לגופים המבוקרים ובכלל בשלטון החוק במדינת ישראל.

אני רוצה להתייחס לחשיבות של הממשק בין שני האגפים, גם האגף לביקורות המערכתיות וגם האגף לתלונות פרטניות, שלצערי השופט גולדברג לא מתייחס לזה. אני לא חושבת שזה נאמר, זה נאמר כאן, אני רוצה לחזק את הדברים ששני הגופים האלה צריך, שני האגפים האלה צריכים לעמוד בפני עצמם.

יש חשיבות מאוד גדולה לממשק ביניהם, אם אנחנו רוצים באמת לספק תמונה מלאה על ההתנהלות של הגופים המבוקרים בהיבטים של איכות ובהיבטים של מהות, שאגב, נבדקים גם היום בדו"חות המערכתיים, היבטים של אחידות, של מדיניות, של יישום הנחיות, אלה דברים שנבדקים גם היום בביקורת המערכתית ואנחנו באמת רואים את החשיבות של ממשק בין שני הגופים. ניתן בהחלט לעמוד על כשלים ועל תהליכים שצריך לבדוק אותם, באמצעות התלונות הפרטניות וזו באמת הכוונה שמתייחסים או מתכוונים אליה בנציבות הביקורת.

אני רוצה להתייחס לנושא של הפסטיבל התקשורת.

לכל אורך הדרך, אני חושבת שזה ככה אפשר לומר, אני לא חושבת שיהיה כאן מישהו שחולק על זה, הנציבות פעלה באחריות מבחינת הדברים שמתפרסמים, בלי להשתלח באף אחד, בלי לרדת לפסים אישיים, באמת, בממלכתיות ובאיפוק ומתוך אחריות ציבורית. זה שמתפרסמים דו"חות, אני חושבת שיש, זה באמת משהו שהוא מאוד יכול לחזק את אמון הציבור, ובהקשר הזה שבאמת הדברים שקופים ושקופים לציבור ורואים באמת מה נעשה ואיזה דברים באמת הם טובים ואיזה דברים טעונים שיפור.

חשוב לציין וזה ידענו שצריך לשים עליו את הדגש, בניגוד לגופי ביקורת אחרים וזה משהו שלקחנו מהגוף האנגלי, גם הדו"חות שלנו מתייחסים ל- good practice. איפה שיש דברים שצריך להגיד, דברים טובים, וצריך לשמר אותם ולחזק אותם, אנחנו חושבים שזה נכון לומר אותם ולתת להם את הבמה וזה באמת נעשה בדו"ח האחרון בצורה מאוד מאוד מאוד חיובית ומאוד מאוד משמעותית.

יחד עם זאת, באמת יש גם דברים שצריך לשפר אותם וזו באמת המהות של ביקורת.

אנחנו לא רואים שום רע בזה שבוודאי יתפרסמו דו"חות פנימיים של גופים מבוקרים, אנחנו גם חושבים שאנחנו, בדו"ח השנתי שלנו, נפרסם את הדברים הטובים ואת השיפורים שנעשו בעקבות הדו"חות, בהנחה וכמובן יהיו כאלו. אבל שוב, את הדברים המערכתיים, שדורשים שיפור. יש מקום גם לזה וגם לזה. אני חושבת שזה ... שחשוב מאוד להתייחס אליו.

בכל מקרה, ככה כאיזה שהיא שורה תחתונה, לא רק ביקורת פנים היא כלי ניהולי. אפשר להתייחס גם בדו"חות, דו"חות ביקורת של נציבות הביקורת ככלי ניהולי. אנחנו רואים את זה בבחינת מתנה. הגופים המבוקרים עובדים קשה, המון בתוך העשייה, מאוד קשה לפעמים לצאת

ולהרים את הראש ולראות ולעשות בדיקה מערכתית, מאוד מאוד מעמיקה וזה באמת בבחינת כלי ניהולי שאפשר גם בו להשתמש כדי להשתפר ולהתייעל. אנחנו לא כאן כדי לנגח, אנחנו, יש לנו מטרה משותפת, לשפר את ההתנהלות של הגופים המבוקרים ולחזק את אמון הציבור ולהגן על זכויות הפרט, כן, זאת באמת המטרה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : תודה רבה.

דוברת : עו"ד משה לדור.

עו"ד משה לדור : אני חושב שהדיון הזה הוא דיון חשוב מאוד. אני חושב שהקונצנזוס הוא הרבה יותר משמעותי מאשר חילוקי הדעות לגבי הפתרון הנכון ביחס לביקורת המערכתית. איש לא חולק על כך שהיא ראויה וטובה. צריך לעשות אותה בדרך הנכונה והאפקטיבית אבל אני מבקש לומר לכם שאת הדיון הזה אנחנו לא היינו מקיימים אם זה היה הנושא היחיד. אם זה היה הנושא היחיד, אנחנו לא היינו מקיימים את הדיון, גם משום שוועד הפרקליטים לא היה מגיש, לא היה נוקט בשום עיצומים על ביקורת מערכתית שנעשית בצורה כזאת או בצורה אחרת. לא זה מה שהטריד אותם.

ועד הפרקליטים עסק בפרקליט. הוא חשש שבהקמת גוף שמתפקד על פי שיקול דעת של ראש הגוף, כאשר לא ניתנות ההגנות המתאימות לפרקליטים והם חשופים בעבודתם הקשה לכך שייפגעו מהגוף, מעשייה בגוף, הוא לא יכול להשלים עם זה. ולכן יצא לעיצומים שיש לא מעטים שביקרו את ועד הפרקליטים ואולי הדברים החמיאו לו, מכל מקום בדיעבד, היום אנחנו יודעים שבלעדי הוועד, בלא נקיטת הצעדים על ידי הוועד, אנחנו לא היינו מגיעים, לא לדו"ח גולדברג וגם לא לדיון הזה שאנחנו מקיימים אותו היום.

עכשיו, אני רוצה לכפור, עם כל הכבוד ללימור, מנהיגת הוועד ולוועד ולעשייה שלו, בחשיבות הכל כך גדולה, מבחינה זאת, אני מדגיש –

מבחינה זאת, של המאבק שהם ניהלו. משום שהם ניהלו מאבק על פי החשש שהפרקליט ייפגע. ואני אומר לכם שהפרקליט לא ייפגע.

לא רק שעד היום יש, נדמה לי שלוש תלונות, שתיים בכלל לא, אחת היא בכלל על פרקליטים וכו', זאת אומרת, אנחנו מדברים על מספר זניח, כן? אבל, אבל, הפרקליטים הם אנשים מבוגרים. הם יודעים לשמור על עצמם. ואם הם ייחשפו לכל הסיכונים שאני תקף אומר מה הם, אם הם ייחשפו בעידן של ביקורת פרטנית על העשייה השוטפת שלהם כאשר הם מופיעים באולמות בתי המשפט, הם ייזהרו.

איך מתפקד פרקליט? זה לא רק ההחלטה אם להגיש כתב אישום או לא להגיש כתב אישום. זה יום וכל היום, וכל דקה, הוא מתפקד. הוא מתפקד בבית המשפט, הוא מתפקד בלשכתו, הוא צריך להתמודד עם צד שכנגד בזירת התגוששות שהצד השני מחפש אותו, על כל תקלה או מה שנתפש בעיניו כתקלה בעיני הצד השני, או שהוא יכול להציג אותה כתקלה, או שיכול להציג באמצעות הצגתה כתקלה. זאת זירת ההתגוששות של הפרקליט.

עכשיו אומר לעצמו הפרקליט – היה לי מרחב שיקול דעת האם להתנגד, לקום ולהתנגד או לא להתנגד, האם לנסח את ההתנגדות כך או אחרת, לקרוא לעד או להימנע מלקרוא לעד, לקיים את הישיבה במקום א' או לקיים את הישיבה במקום ב', להגיש את המסמך או לא להגיש את המסמך, שורה ארוכה של התלבטויות מלוות יום יום כל אחד מ-950 הפרקליטים שמופיעים ברחבי הארץ ובכל אחת מהם, יש לו מרחב שיקול דעת מקצועי שאנחנו לא יודעים בדיוק והוא לא יודע בדיוק מה יחשבו אחרים.

ואז אני אגיד לכם מה עושה הפרקליט ולכן הוא לא צריך לפחד מכלום. בעידן של תלונות פרטניות שתכף, כפי שאמרתי, אני אגיד לכם מה קורה לפרקליט, הוא מקצץ משיקול הדעת שלו את כל האגף לצורך השיחה שלנו, השמאלי.

זאת אומרת, לא עוד ייקח החלטות שהן החלטות שהן אולי יצירתיות, הוא מאמין שהן נכונות, אבל הצד השני לא. הצד השני יכול לעשות לו על זה בעיות. הוא לא רוצה למצוא את עצמו יושב על ספסל הנילוניס והוא לא רוצה שיכפישו אותו בתקשורת ולכן הוא מקצץ את שיקול דעתו. את מרחק שיקול דעתו והוא מחליט רק החלטות יותר בטוחות. אז יקרה משהו לפרקליט? לא יקרה, לימור פלד, שום דבר לפרקליט. הפרקליטים ידעו להסתדר בעידן החדש של התלונות הפרטניות. מה זה העידן החדש של תלונות פרטניות? הקימו במדינת ישראל, לא באנגליה, לא בשום מקום בעולם, יש 200 שיטות משפט. חלקן לא בהכרח טובות, פחות, טובות משלנו. אנחנו לא הכי גרועים. אני חושב שאנחנו הכי טובים, מכל העולם, מכל ה-200, בעיקר הפרקליטות. אבל הקימו גוף ייעודי לקליטת תלונות. תפקידו, זה כמעט יהיה הפרה אתית של חובותיו של עורך הדין שמופיע מול הפרקליט, אגב, לא רק בפלילי, גם באזרחי וכו', אם הוא יימנע מליטול מתוך ארגז הכלים שעומד לרשותו, את הכלי הזה, של ניגוח הפרקליט, של תקיפת תלונה, של פרסומה. הוא לא כותב את זה לגרסטל, הוא כותב את זה לתקשורת בהרבה תיקים, בעיקר הכבדים, הרגישים, המשמעותיים. אז הוא מגיש את התלונה, כן? כדי לפרסם אותה בתקשורת, ומכאן ואילך, הפרקליט הופך להיות,

דוברת: אבל זה לא קרה בשנה וחצי,

עו"ד משה לדור: תרשי לי, תרשי לי. אל תפריע לי.

דוברת: זה לא קרה, ... [מדברים יחד]

עו"ד משה לדור: לא להפריע לי. אני מבקש אותך, לא להפריע לי. אני מבקש אותך, לא להפריע לי.

להפריע לי. אוקיי? רק רגע, אני מבקש אותך לא להפריע לי.

אני מעיד בפנייך ואני יכול להביא אלייך 950 פרקליטים, לא רק 949, 950,

... [מדברים יחד]

עו"ד משה לדור: מה אתם מדברים כשאתם ... 950 פרקליטים, שכל אחד ואחד מהם יאמר לכולנו פה, מאז שהקימו את הגוף הזה, לא בגלל הגוף, אני לא מאשים את הגוף, הגוף בכלל לא משמעותי בעניין הזה, תכף אומר על זה משהו. מאז שהקימו את הגוף, אני יודע שאני כבר לא יכול להרשות לעצמי להסתבך בקבלת החלטה שנמצאת במתחם השמאלי.

שליש ממרחב שיקול הדעת שלי, נמחק, מוצא מסדר היום. למה? כי אני רוצה לחזור הביתה בשלום. ואני לא רוצה במקום להיות נציג המדינה בתביעה, להיות נילון ולהיות מוכפש, לא על ידי גוף הביקורת, על ידי התלונות, על ידי התקשורת, על ידי האיום. ומכאן שבעצם, החשש מהתלונה שתתברר, לא משנה לי בכלל איך היא תתברר ונניח שאנחנו סומכים על הגוף החדש וגם על אלה שיחליפו והנה אנחנו שומעים מגרסטל שהיא לא באה להזיק לפרקליטים וצריך להאמין לה ואני בטוח שזה גם בכל מקרה הצהרה נכונה מצידו של ראש הגוף וגם זה שיבוא אחריו, יגיד בדיוק את אותו דבר, מה, יעלה על הדעת שהוא יגיד דבר אחר? זה מה שהוא יגיד – אני לא באתי להזיק לאף אחד. ואני אדון וזה ייקח לי שבועיים, אמרתי תוך שבועיים, חודשיים, שנה, בסופו של דבר הם יחליטו שבאמת בשניים מתוך, בשלוש מקרים, וכך וכך נניח היתה תקלה, יחליטו אחרת. זה בכלל לא הבעיה.

מה שיחליט גוף הביקורת או הנציבות הזאת, זה בכלל לא הקושי. מה שקשה זה המחיר האישי שכאילו ישלם הפרקליט, אבל הוא לא ישלם אותו, כי הוא ידע להיזהר ולכן הוא יימנע ויפעל עם יד אחת קשורה לאחור.

דוברת: מה זה שונה אבל מהביקורת שיש היום?

עו"ד משה לדור: תרשי לי לא, אל תתערבי, אל תתערבי, ... [מדברים יחד]

דוברת: אז למה זה לא קרה עד היום?

עו"ד משה לדור: גברת, יש פה גוף ביקורת שבטח, בטח ... [מדברים יחד]

דוברת: איך זה לא קרה עד היום?

עו"ד משה לדור: רק רגע. זה קרה,

... [מדברים יחד]

עו"ד משה לדור: רק רגע, אמרתם 950?

דובר: כן.

עו"ד משה לדור: כל הזמן, אתם לא יודעים שזה קורה. כי הפרקליט, אני מעיד על עצמי,

אוקיי? אני מתנבא, אני מעיד בתור פרקליט וירטואלי ואני מכיר מספיק

פרקליטים ושנים מספיק הייתי בתוך המערכת, אוקיי? כשאני מתלבט,

כבר את המרחב השמאלי אני מוריד. אני לא הולך להסתבך. אני לא

אסתכן. כי אולי יציקו לי, יציגו לי את זה, גם אם אני אחשוב שאני צודק,

ולך תדע מה שגרסטל תחליט בסופו של דבר.

עכשיו, אני לא נגד ביקורת פרטנית, שלא יהיה ספק, והיא קיימת פה

היום, יש כך,

דובר: ... היה בעד?

עו"ד משה לדור: מה? לא לא, חכה רגע. תכף תבין, תכף תבינו.

אני לא בעד ביקורת פרטנית, אני נגד, בצורה נחרצת וזאת השאלה הכי

חשובה ורק בגלל זה אנחנו מקיימים את הדיון הזה, כל השאר הם לא, כל

שאר החלקים הם בכלל לא חשובים. אנחנו מקיימים את הדיון הזה

משום שהקימו גוף ייעודי למטרה הזו.

זאת אומרת, אני יודע שלי יש ארגז כלים שקניתי לפני 40 שנה בבית, הוא

כבר לא כל כך טוב. היום שכללו אותו, נתנו לעורכי הדין בצד השני ארגז,

מה ארגז הכלים? את הכלי הייעודי הזה, כך זה נתפש בציבור, זה לא

יעזור, זה לא משנה בכלל מה שגרסטל תגיד בתקשורת, או מה ש,

עו"ד לימור זר גוטמן: אבל ... [מדברים יחד]

עו"ד משה לדור: תקשיבו. תרשו לי, אני עוד מעט מסיים, ואני מבקש, זו המציאות, רק

רגע.

... [מדברים יחד]

עו"ד משה לדור: רק רגע. אתם יכולים, רק רגע.

עו"ד לימור זר גוטמן: אני נעלבת בשמם.

עו"ד משה לדור: גברת, רק רגע.

עו"ד לימור זר גוטמן: כאילו הם צריכים ארגז כלים,

עו"ד משה לדור: לא, אבל אני לא, היות ואני לא יכול לדבר ולהקשיב יחד, אז יש סיכוי

שאת פשוט תיטלי ממני לא את זכות הדיבור, כי ממילא אני חרגתי, אבל

את תדברי ואני לא אשלים את הרעיון. אוקיי?

אני אומר לכם שזו המציאות החדשה ורק אדם מאוד מאוד מאוד

אופטימי, עם רעיונות נפלאים ונשגבים שהייתי רוצה לתמוך בהם ואילו

הייתי פרקליט מדינה והוא מופיע בציבור, הייתי אומר – אני סומך על

הפרקליטים שהם יעשו את עבודתם נאמנה, ללא רתיעה והם יפעלו בתוך

מרחב שיקול הדעת, אבל בתוכי לא הייתי מאמין שזאת המציאות ואני גם

יודע שזה לא המציאות. אני יודע שזה לא המציאות, משום שהפרקליטים

חתכו את המרחב הזה ולמה? לא משום שפתאום יש תלונות. אפשר היה

להתלונן והתלוננו ונדונו עניינים של פרקליטים. אבל כמו במדינות

אחרות, זה לא היה במסגרת גוף ייעודי שנתפש כך בציבור ואי אפשר

לעקור את התפישה הזאת מתודעת עורכי הדין שמופיעים נגד

הפרקליטים, אי אפשר, תשכחו מזה. אי אפשר. זה קיים.

עכשיו, אני לא מודאג, תרשה לי בכל זאת, ורגע, זה ה,

ד"ר עו"ד דודי תדמור: בסדר.

עו"ד משה לדור: כן. דודי, דודי, אני מבקש.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: בסדר, אחרי שכבר מתחתי את השעון הזה ארבע פעמים, אז בבקשה

בדקה הבאה לגמור.

עו"ד משה לדור: אוקיי. אז אני רוצה עכשיו לומר את הדבר הבא. אמרתי שגם גוף

הביקורת, אני בכלל לא מוטרד, הם בטח יעשו עבודה טובה ומי מאיתנו

עושה עבודה מושלמת, זה לא ככה, זה בכלל לא הבעיה. בכלל לא הבעיה,

ולא ההצהרות ולא הכוונות הטובות, בכלל לא, אלא זה ההליך.

יש עניינים שבהם לא השורה התחתונה קובעת, אלא רק התהליך וכאן התהליך והאיום. זאת אומרת, אנחנו לא עוסקים בכלל בשלוש תלונות כאן, בדיון הזה. אנחנו עוסקים ב- 950 פרקליטים שיירתעו מלעשות את מלאכתם.

ועכשיו השאלה היא מי ייפגע פה, הפרקליט? לא. מי שיפגע זה הציבור. אתם יודעים למה ייפגע הציבור? נעזוב רגע את הדבר היפה הזה שמדברים על אמון הציבור וכו'. הציבור ייפגע משום שיש לנו 950 פרקליטים שחתכו ממרחב שיקול הדעת שלהם שליש, הם לא יופיעו, לא, באופן אמיתי, בחיים האמיתיים, מי שיודע קצת להבין פסיכולוגית את הפרקליט, בחיים האמיתיים, הם לא יפעלו על פני כל מרחב שיקול הדעת שיש להם. הם יהיו עם יד אחת קשורה לאחור.

ועכשיו, איזה אכיפה נצליח לעשות בכל זאת, בזירת ההתגוששות, שהיא לא פשוטה, מול יריבים, בתיקים קשים וטעונים.

אתם יודעים כמה החלטות אני קיבלתי, כמה החלטות כפרקליט מופיע, שבהן אם אני בודק את עצמי להיום, בדיעבד, אני אומר לכם, אני אומר לכם, לא היה עולה על דעתי לפעול כפי שפעלתי ופעלתי בצורה יוצאת מן הכלל וחשבתי שאכפנו נכון את החוק. בעידן החדש אם הייתי, חבל שאני לא צעיר יותר ואני מתגייס לפרקליטות היום אם היו מקבלים אותי, אבל בעידן החדש, בעידן החדש לא היה עולה על דעתי לתפקד כפי שתפקדתי בעבר ותפקדתי באופן לפי דעתי ראוי ובית המשפט אישר את הדברים, זה היה לא רע. אבל אני לא הייתי מעז יותר.

אתם מחלישים את הפרקליטות. אתם חותכים מהיכולת שלה, מהסמכות שלה, מהחוסן הפנימי שלה ולכן אני אמרתי ללימור, לאורך הדרך, מעת לעת ששוחחנו, המאבק, טוב מאוד שאתם התחלתם אותו. אבל מי שבאופן אמיתי צריך לנהל את המאבק הזה, זה הנהלת הפרקליטות ולשמחתי הרבה, אנשים לא יודעים את זה, חושבים שהוועד מנהל את זה, זה נכון, אבל לשמחתי הרבה הם טוענים היום בדיוק את זה. הם הגיעו

לגולדברג בדיוק עם הטענה הזאת, כי הם למדו גם מפיהם של הפרקליטים, מה שאתם כופרים בזה, כי אתם לא מכירים את השטח ואני כן מכיר את השטח והיא מכירה את השטח, שזאת המציאות. זאת המציאות בדיוק שאנשים חתכו שליש משיקול הדעת שלהם כי הם לא רוצים להסתבך ולמצוא את עצמם בעת ובעונה אחת תובע וגם נתבע. תובע וגם נאשם ונילון.

אתם מחלישים את יכולתה של הפרקליטות לתפקד בעידן שקבעו או הציבו או כוננו גוף ייעודי לבדיקה, לקליטת תלונות. גוף ייעודי להבכת הפרקליט, לניגוח הפרקליט. ולא על פרקליט באופן אמיתי מוטרד ולא עורכי הדין שמופיעים מול הפרקליטים, בכלל מעניין אותם גוף הביקורת שלכם.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : אז אוקיי, באמת.

דובר : אדוני מרים ידיים?

ד"ר עו"ד דודי תדמור : אני לא יודע מה לעשות.

עו"ד משה לדור : לא דיברתי לעניין?

ד"ר עו"ד דודי תדמור : דיברתי לעניין.

דוברת : עו"ד לימור פלד.

עו"ד לימור פלד : קצת קשה לדבר אחרי הדברים היפים,

ד"ר עו"ד דודי תדמור : יש מה להוסיף?

עו"ד לימור פלד : כן. אני אוסיף ממש בקצרה.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : בבקשה, בקצרה.

עו"ד לימור פלד : כן.

ד"ר עו"ד דודי תדמור : הוא ייצג אותך ממש מצוין.

עו"ד לימור פלד : אני אוסיף כמה דברים קצרים. אני רוצה לתת דוגמה באמת מוחשית,

למרות שיש לי עשרות דוגמאות.

אחד הפרקליטים, אחת התלונות היתה לגבי מסמך שהוא הגיש. אין ספק

שזה עניין שבית המשפט יודע להכריע בו, הוא המקום המתאים, הוא

הגורם המתאים, אפשר להגיש לו תלונה כזאת, למה המסמך הזה נמצא, נא להוציא אותו מתיק בית המשפט, זה עניין של יום ביומו. והפרקליט הזה הגיש מסמך שהיה מקובל על היועץ המשפטי לממשלה וקיבל הנחיות ופעל לפי הספר. אבל מה לעשות שהמתלונן לא חשב ככה וביקש לברר האם המסמך הזה היה צריך להיות מוגש או לא.

במקום, ואותו פרקליט עכשיו מגלה שבדקים האם היתה הצדקה להגיש את המסמך.

בסופו של דבר, נכתבת הכרעה של שבעה עמודים, הוא מקבל את פסק הדין מהר מהר ממהר לראות מה התוצאה, האם הוא זוכה, האם הוא הורשע, מה מצבו, האם הוא נחשב עכשיו לפרקליט רע, פרקליט רשון, או שהוא היה בסדר. והוא מגלה שהוא בסדר, כי בסופו של דבר אומרים – באמת, את המסמך הזה היה צריך להגיש.

אבל מה הבעיה, כותב לי אותו פרקליט? הוא כותב לי – בסדר, הפעם אמרו שהמסמך הזה, זה מסמך שהייתי צריך להגיש. אבל מה יהיה מחר? ומה יהיה מחרתיים? כל יום אני מגיש 30 מסמכים, זאת מחלקה, אחת המחלקות העמוסות בפרקליטות וכל יום הוא מגיש מסמכים והוא אמר לי – אני מהיום לא מגיש שום מסמך בלי לקבל מסמך כתוב שזה בסדר שאני הגשתי את המסמך ואני לא אפגע מהדבר הזה. אני לא יכול לעבוד ככה, כי כל תיק ייקח לי לטפל בו לא יום, לא יומיים, אלא שנתיים.

וצריך להבין שלקשור את הידיים, להרתיע את הפרקליטים, זה פוגע בהליך. אי אפשר להתנהל בצורה כזאת, אי אפשר לייצג.

ועכשיו לגבי הנושא של דו"ח גולדברג, משהו מאוד חשוב, ששכחתי. הוא אמר שלא יכול להיות פנימי חיצוני ולא מערכת פרטני ולא דין משמעותי וזה לא יכול להיעשות ללא חקיקה. והתוצאה של הדבר הזה, אני חושבת שהיא גרועה. זה לא אולי כדאי לעשות חוק, אולי לא כדאי לעשות חוק. התוצאה היא שחייבים, כדי לכוון כזה דבר, כל כך משמעותי, כל כך פוגעני, כל כך רציני, צריך לחוקק חוק. משמע, שבלי חוק, זה חסר סמכות.

אין לזה תוקף, להמשיך להתקיים. ואני חושבת שנאמרו פה דברים כל כך
 כל כך נכונים,

דוברת: זה לא מה שהוא כתב, גולדברג.

עו"ד לימור פלד: כל כך ראויים לגבי מי שעומד בראשו של הגוף, ואני חושבת שדווקא מי
 שכל כך ראוי, שרוצה גם להיות היועצת המשפטית לממשלה, צריכה
 לבוא ולהגיד שאם יש ספק, אפילו ספק, על חוקיות הגוף הזה, היא לא
 יזמה, היא לא,

דוברת: אין ספק על החוקיות.

עו"ד לימור פלד: היא לא הקימה את המסגרת המשפטית ואני חושבת שאי אפשר לבוא
 אליה בטענות שהמסגרת המשפטית שנבנתה, היא לא המסגרת הנכונה.
 אי אפשר לבוא בטענות. אבל אני חושבת שמי שעומד בראש, בראשו של
 גוף כזה, צריך להגיד לעצמו – אני כל כך תקין, כל כך ישר, הגון וכל כך
 הרבה שנים פעלתי ביושר, אני לא יכול לפעול כל עוד יש ספק משפטי ולכן
 עד שהגוף הזה לא יכונן או יכוננו אותו בצורה נכונה משפטית, אני לא
 צריך לפעול בגוף שיש לגביו אפילו ספק משפטי. ואני חושבת שזה, זה
 משהו שהוא מאוד חשוב, במיוחד בגלל שמי שעומד בראשו של הגוף, הוא
 איש כל כך ראוי, כל כך מוכשר וכל כך בעל ניסיון, שצריך אני חושבת
 לבוא היום ולהגיד – יש פה דו"ח מאוד רציני של מישהו מאוד רציני, של
 כבי' השופט גולדברג, שהיה גם מבקר המדינה, ואם, אם הוא מוצא בעיה
 בגוף שאני עומד בראשו, סימן שאני צריך רגע לעצור ולא להמשיך לפעול
 באותה מתכונת משובשת.

דובר: בתוך הדו"ח המאוד רציני הזה, הוא גם אומר דברים הפוכים לגמרי למה
 שאת אומרת בכזאת התלהבות על הביקורת האישית, אז,

דוברת: הוא אומר שצריך ביקורת, אתם התנגדתם לחקיקה.

דובר: יש חוסר קונסיסטנטיות מסוים למחוא כפיים לחצי האחד של הדו"ח,

עו"ד לימור פלד: לא, ... [מדברים יחד]

דוברת: אתם התנגדתם ... [מדברים יחד]

- עו"ד לימור פלד : זה שהוא אמר שצריך חקיקה אין מחלוקת. אני חושבת.
- דובר : וגם זה שהוא אומר שביקורת אישית זה דבר טוב גם על זה אין מחלוקת.
- ... [מדברים יחד]
- דובר : רק תחליטו, מה טוב ומה רע, מתוך ... [מדברים יחד]
- דוברת : כולל היועץ.
- עו"ד לימור פלד : כל עוד זה לא ... זה לא יכול ...
- דוברת : המאבק שלכם היה נגד חקיקה. היה סמכות ... [מדברים יחד]
- דובר : הוא לחלוטין לא אומר שהדו"ח הזה ... [מדברים יחד] הוא לחלוטין לא אומר, סליחה, סליחה, סליחה, סליחה. הוא לא אומר שהדו"ח ... כדן, הוא לא אומר שהוא לא יכול לפעול. הוא אומר שבעיניו הגוף הזה, שאין שום אמירה שתומכת במה שאת אומרת כאן,
- דוברת : אני חושבת,
- דובר : הגוף הזה, סליחה, אני קראתי את הדו"ח, הוא אומר שבעיניו, את יכולה לעשות את זה מדרך אחרת. בין האמירה הדרך הנכונה לעשות זה היא דרך אחרת לבין לומר שהגוף הזה, שקם בהחלטה מנהלית, בהחלטת ממשלה, להגיד שהוא קיים ללא סמכות, זאת קפיצה שצריך להגיד את מסיקה אותה, היא לא כתובה.
- דוברת : כשהדרך האחרת היא חוק,
- דובר : סליחה, זה לא כתוב, ... [מדברים יחד]
- דוברת : לכן אני שואלת, כשהדרך האחרת היא חוק, והחוק הזה לא מנוצל, אני חושבת ... [מדברים יחד]
- דובר : אפשר לשאול שאלה, למה ההתלהבות הגדולה ... [מדברים יחד]
- דוברת : בלי חוק,
- דובר : זאת שאלה טובה.
- דוברת : היא כנראה לא הדרך הנכונה. היא לפחות משובשת וצריך לשקול אם אפשר, אם אפשר להפעיל, אם אפשר להמשיך לפעול בדרך משובשת.
- דובר : אבל זה לא אומר ... [מדברים יחד] בסמכות. שזה לא מה שאת אומרת.

פרופ' מרדכי קרמניצר: בסוף יוצא מהכנסת, אני לא יודע אם תתלהבי ממנו באותה מידה של, ...

רות שמיר: אתם התנגדתם לחקיקה.

עו"ד לימור פלד: למה שאני אתנגד? כל עוד זה לא ... [מדברים יחד]

רות שמיר: זה משנה מאוד, כי את מציגה את זה עכשיו שעד שלא יהיה חוק, אי אפשר לעבוד.

דוברת: ... [מדברים יחד]

רות שמיר: זה מאוד משנה. זה משנה את התמונה. ... [מדברים יחד] המאבק שלכם היה נגד תלונות פרטניות, אני מזכירה לך. זה היה המאבק.

עו"ד לימור פלד: ... [מדברים יחד]

דובר: יש כל כך הרבה דם רע זורם פה, ... [מדברים יחד]

רות שמיר: לא, חלילה, אין לי שום דבר אישי, נהפוך הוא.

עו"ד לימור פלד: לא, אנחנו רק רוצים שהדברים,

רות שמיר: להפך, ממש אין דם רע, בדיוק ההפך. אנחנו ממש,

עו"ד לימור פלד: ... זאת היתה בעיה, ... מבוקר צריכים להתנהל בצורה,

רות שמיר: לחלוטין אין דם רע.

עו"ד לימור פלד: אני חושבת בשיתוף פעולה. כי אם היינו מגיעים למסקנה שיש פה דם רע,

אז כנראה שזה לא היה יכול להתקיים מהטעם הזה. אבל בגלל שאין

מסקנה כזאת ואין דם רע ואני שמחה שאת אומרת את זה,

רות שמיר: לחלוטין.

עו"ד לימור פלד: אז, אז הכל בסדר.

רות שמיר: אבל את מסכימה אתי שהמאבק שלכם הוא היה על התלונות הפרטניות?

עו"ד לימור פלד: ברגע שיש דם רע, אז אין אובייקטיביות,

רות שמיר: הרי על זה יצאתם למאבק, בזה צדק עו"ד לדור.

עו"ד לימור פלד: ברגע שיש דם רע, אז אין אובייקטיביות, את מסכימה אתי?

רות שמיר: סליחה, כן. עברנו מהדם הרע. אני עכשיו אומרת שהמאבק,

ד"ר עו"ד דודי תדמור: עברנו מדיאלוג למונולוג דואלי, זה השלב שצריך להפסיק את המונולוג הדואלי ולעבור לפרופ' קרמניצר. בבקשה.

פרופ' מרדכי קרמניצר: בסוף של הדיון, בייחוד בדברים של משה לדור, נוצר אצלי רושם שקרה פה, מבחינת נקודת הראות שלי דבר שהוא כמעט טראגי. אני אומר כמעט, כי המילה טראגי היא מילה חזקה.

אני חשבתי שהדבר העיקרי זה הביקורת המערכתית. ואני עד היום חושב שבהשוואה בין הביקורת המערכתית לבין התלונות, הביקורת המערכתית היא לב העניין, היא הדבר המועיל והחשוב שבאמת יפיקו ממנו תועלת רבה ואם מישהו היה לוחץ אותי לקיר והיה אומר לי – תשמע, נניח שנתאים לך הסכם שתהיה ביקורת מערכתית מעולה, ותוותר על מנגנון תלונות נוסף, הייתי אומר – אני מוותר עליו.

אני אומר, היה צריך ללחוץ אותי לקיר מסיבה אחת – כי ציבורית זה לא נכון. כי ציבורית, כשאתה בא ואומר לציבור אני מונע תלונות מהציבור, הדבר הזה מתפטר רע.

עו"ד משה לדור: לא מונע. לא מונע.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: משה, משה, סליחה.

פרופ' מרדכי קרמניצר: הדבר הזה הוא מתפרש רע, הדבר הזה מתפרש וקשה מאוד יהיה בציבור להעביר אותו, ולכן יש כאן נזק. אבל אמרתי מה שאמרתי אחרי השיקול הזה.

עכשיו, מה יצא מ, והתנהל מאבק. בסופו של דבר, מה שיצא, ולכן התחושה שלי היא שיש פה החמצה גדולה. שאת הנושא של התלונות מציע השופט גולדברג לעגן אותו בחוק, כאילו שזה, זה הדבר. ואם אתה צודק אפילו במקצת מהדברים שלך, כי אני הרגשתי שהטיעון היה מאוד חזק אולי קצת מוגזם, אני לא חושב שמישהו יכול לדבר בשמם של 950 פרקליטים, כי בני אדם הם בני אדם שונים ויש אנשים שיגיבו כמוך או אחרים ויש אנשים שלא כל כך יתרגשו מהעניין הזה,

עו"ד משה לדור: דיברתי בשמך. גם אתה יכול להיות פרקליט, ... [מדברים יחד]

פרופ' מרדכי קרמניצר: אני לא מקבל את זה, אני לא מקבל את זה שזה נכון לגבי ההתנהגות של כלל הפרקליטים.

עו"ד משה לדור: כולם.

פרופ' מרדכי קרמניצר: לא, אני לא מקבל את זה. משום שאנשים הם לא כבשים. יש כל מיני התנהגויות של בני אדם. אני הייתי במצבים שהייתי יכול להביא בחשבון שאני נתון לתלונות, לביקורת, ואני אומר לך שזה לא השפיע עלי. ואני לא חושב שאני גיבור. שחשבתי שהחלק הנכון שלי נמצא בצד שמאל, וידעתי שבצד שמאל יבקרו אותי, זה לא השמאל הפוליטי, יבקרו אותי, אז יבקרו אותי.

לכן אני אומר, יש אנשים שונים.

אבל יש משהו בדבר הזה שאתה, שאתה, שאתה מציג.

עכשיו, יוצא, מה התוצאה? זה חוק, זה תלונות והמתכונת אם אנחנו לא נמצא דרך לשפר אותה, העניין העיקרי של הביקורת המערכתית, אם נלך פשוט בדגל של מבקר הפנים, נוציא ממנו את נשמתו, זה לא יהיה זה. זה, זה יהיה אסון.

היה פה השר שטרית קודם ואמר שאכיפת החוק היא מצחיקה. אם אני הייתי שר המשפטים והייתי חושב שהאכיפה, הצחוק, אכיפת החוק היא מצחיקה, הייתי קודם כל אומר – אני רוצה מבקר מערכת הכי טוב והכי חזק שיש בעולם, כדי לגלות איך אני משפר את הדבר הזה. לא הייתי אומר, אני נגד ביקורת. וזה לא תלונות. זה לא תלונות.

עכשיו, מה, מה המסקנה שאני רוצה להסיק מכל החיבוטים האלה? שאם כבר הולכים באמת לחקיקה וכנראה לא יהיה מנוס מללכת לחקיקה אחרי הדו"ח של גולדברג, אני לא רואה מישהו שיכול לבוא ולהגיד – לא הולכים לחקיקה, ועושים את התלונות כחלק מהחקיקה. אז לפחות נוסף לחוק הזה ובעניין הזה לא נכון ללכת לפי גולדברג, את הביקורת המערכתית, כעניין סינגולארי, לא היברידי, אז לא נקרא לו היברידי, במתכונת שהיא פחות או יותר המתכונת הקיימת הזאת שאני חושב שהיא ברמה של

הביקורת המערכתית היא מתקבלת על הדעת, יכול להיות שצריך לשפר אותה לגבי מספר הביקורות. יכול להיות שצריך לעשות פה דברים של הפקת לקחים ממה שהיה, כי גם ביקורת המדינה הוא לא יפתור את הבעיה. אני אגיד לכם למה.

כמו שכבר יש פיחות במבקרי המדינה, לא ברמה האישית, ברמה המוסדית. היה פעם שופט בית משפט עליון, החליטו שזה בית משפט מחוזי, אנחנו בדרך לשלום.

עכשיו, מבקר מדינה שהוא שופט שלום, לא ישים בתור ראש אגף ייעודי שופט מחוזי או שופט עליון שצריך לעמוד בראש המערכת הזו, כדי שתהיה בקרת איכות, זה טוב, זה יהיה, זה יהיה דחדלה. דחדלה לא צריך. אם זה סתם עבודה טכנית שתיעשה, חבל על הזמן, חבל על הכסף, זה, זה עניינים רציניים.

לכן, צריך ללכת כנראה על חוק סינגולארי, שיתפור את החליפה הזאת וצריך יהיה לבלוע את הנזק הזה, כמו שאתה מתאר אותו.

עו"ד משה לדור: לבלוע את מה?

פרופ' מרדכי קרמניצר: את הנזק שיהיו פרקליטים שבגלל החשש מתלונות, לא ימצו את מה שהם היו צריכים לעשות.

עו"ד משה לדור: אתה, שתשמר את המוסד הפרטני להבדיל מתלונות שתמיד אפשר היה וכשאתה תשמר את המוסד הפרטני,

פרופ' מרדכי קרמניצר: אני לא, גולדברג משמר.

עו"ד משה לדור: אתה תפגע באמון הציבור במערכת האכיפה כי היא תעשה עבודה פחות טובה. באופן משמעותי. וגם אתה כפרקליט, את החלק השמאלי, תמחוק. אף אחד לא ראה את זה, בטח אם תופיע בתיקים שהצד השני יכול לעשות טררם גדול בכל מקום ואתה פתאום, אין לך זמן בכלל לטפל כבר בתיק, כי אתה כל כולך נתון לתלונות המגוחכות לפעמים שהגישו נגדך.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: הצד האחר של הטיעון שאתה מעלה, וטוען אותו בתוקף, בכל כישרונו הרב, יש גם צד שני. והצד השני,

עו"ד משה לדור: מרוב כישרון, לא הצלחתי לשכנע את אף אחד בכלום עד היום.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: לא אמרתי שאתה צודק. אמרתי שאתה טוען בכישרון רב.

והטיעון שאתה מעלה, הוא נכון, אבל הוא לא יחיד. יש לצדו טיעונים נוספים. ובין הטיעונים הנוספים ישנם גם אותם מקרים שבהם בלי ביקורת פרטנית, אנשים שיש להם כוח עצום ביד, כוח לשלול ממך את חייך, במובן היום-יומי שלהם, לא להוציא אותך להורג חלילה, אבל לשלול ממך את שלוות נפשך, את עיסוקך, את יכולתך להשתכר, את כבודך, את מעמדך, שורה אין סופית של דברים שנובעת אך ורק למשל, מהזכות והכוח להגיש כתב אישום, שבמדינות רבות כמו שאתה יודע היטב, כפוף לביקורת שיפוטית, כפוף לביקורת ציבורית, יש מדינות שדורשות grand jury, יש מדינות שדורשות שופט חוקר. אצלנו, ההחלטה היא של פרקליט. הצד האחר של הטיעון הנכון מאוד שאתה מעלה הוא שישנם גם מקרים אחרים, שבהיעדר אפשרות לביקורת פרטנית, כנגד הכוח הזה, אין איזון ראוי ואת הנאום הנהדר שנאמת והמוצדק, על ההשלכה הלא טובה שיכולה להיות לביקורת, יכולת לנאום בכישרון, גם על הנזק והסכנה שיש בכל כך הרבה כוח, בלי ביקורת פרטנית, שהיא מאוזנת, והיא שקולה ועם כל ההגנות למשל שמציע השופט גולדברג.

אז יש גם צד שני וגם אותו צריך לזכור.

אני פתחתי ואמרתי, ניסיתי להיות קצת פרובוקטיבי בחוסר הצלחה, בסוף הסתדרו בלעדיי, תודה רבה, שיש קושי. למה הולכים לבקר את הפרקליטות, ואומרים, תראו – מבקר המדינה הוא לא עורך דין, אז איך הוא יבקר את הפרקליטות? נכון, אבל הוא גם לא רופא, איך הוא יבקר את משרד הבריאות? והוא לא רואה חשבון, איך הוא יבקר את נציבות מס הכנסה?

יש משהו מיוחד ומוטה אמר והוא צודק, יש משהו מיוחד בעוצמת הכוח. אפילו פקיד השומה שלוקח את רכושך, לפעמים אתה יכול לצאת מהדעת. או אתה בא ואתה מבקש הכרה בנכות או ביטוח לאומי שבלעדיו אתה לא

מתפרנס, דברים עתירי חשיבות, יש משהו מיוחד בכוח הפרקליטותי שולל ממך בהחלטה אחת את חירותך, אגב, עוד לפני משפט במידה רבה. וזה מובנה בתוך המערכת. וככל שהתקשורת נהיית יותר קיצונית והאווירה נהיית יותר קשה, זה עוד יותר מובנה לתוך המערכת.

אתה לא יכול להתעלם ואתה מתעלם בטיעון שלך מהצד האחר. מהצד, מהצד שצריך, אתה לא מתייחס בטיעון שלך לצד שאומר – יש כאן כוח שאין בכלל כמוהו, הצבא שולל ממך אל חירותך באופן אחר, אבל אתה לא מביא בחשבון את הצורך הרב מאוד לא רק בקרב מי שהביקורת אצלו על הפרקליטות היא חלק מאג'נדה יותר רחבה להחליש את הממסד המשפטי ויש כאלה. אלא גם בקרב אנשים שאוהבים את הפרקליטות ואוהבים את מה שאתה קורא שלטון החוק ואוהבים את הממסד המשפטי ורוצים להגן עליו ורוצים לשמור עליו, הם רוצים בטובתו, לא ברעתו, וגם שם אתה מוצא קולות רבים מאוד מאוד, שחושבים שגם צריך להסתכל על המקרים האחרים.

על התיק שלוקח 82 חודש להחליט אותו, על אנשים שלא עונים להם מספיק מהר, על מציאות שבה עסקת הטיעון מסיימת כמעט כל הליך פלילי, את הרוב הגדול וצריך איזה שהיא בקרה והמציאות שבה כתבי אישום, אין להם בקרה נוספת, אתה לא יכול להתעלם מכל אלה, בצד האמת הרבה שיש גם בטיעון שלך, אבל הוא לא עומד בבדידותו ויש איזון והאיזון לא מורכב רק מהצד שאתה מתאר, יש גם צדדים אחרים וגם אותם צריך להביא בחשבון.

פרופ' מרדכי קרמניצר: אני רוצה להודות למנחה שלנו, להודות לכם.

ד"ר עו"ד דודי תדמור: תודה רבה לכולם.